

CSALÁDBAN MARAD

digitális családfakutató folyóirat

2010

Vágsellye

Családban marad - digitális családfakutató folyóirat

II. évf. 2. szám

interneten elérhető: <http://www.csuthy.sk>

megjelent: 2011-ben 30 példányban, 52 oldalon, melléklet nélkül, 1 képpel, Vágsellyén (Szk)

megjegyzés: az oldalak számozatlanok

A címlapon látható rajz Nemespann 1865-ből ismert pecsétlenyomatának fényképe

szerkesztők:

Tamás Ida – dr. Csuti Elemér Gábor – Csuthy András

Tartalom

Bevezető	2
Ajánlás	3
Életrajzok	
I. Felsőcsúti Csuty Pál életrajzi vázlata	5
Források	
A verebéli és szentgyörgyi érseki szék által jegyzőkönyvezett tanúvallomások III.	
16. 1779 Pallya Tamás fiának Istvánnak megbotránkoztató nyelvéről	14
17. 1779 Biczó Erzsébet viselt dolgairól	20
18. 1779 A pálinkafőzés és –árusítás Dicskén	30
19. 1778 Újfalussy Zsuzsanna kiűzetése	35
20. 1779 Galgóczy Anna juhainak elhajtása	39
A verebéli és szentgyörgyi érseki szék forrásai V.	
V. 1698 A baráti Sebestin kúria elzálogosítása 11 évre	42
Adatok a Csiffáry család történetéhez IV-V.	
IV. é. n. Csiffáry Pál magvaszakadtával újraadományozott verebéli kúria	45
V. 1748 Özv. Csiffáry Jánosné Tóth Katalin kérete	48
Adalékok Nemespann pecsét történetéhez III.	
III. 1865 Vadászati tilalom	50
Név- és helynévmutató	51
Inhalt	52
Obsah	52

Bevezető

Ismét eltelt egy év és itt az ideje az újabb szám megjelenésének. Természetesen a saját magunk által megszabott ütemtervhez képest egy jó fél éves csúszásban vagyunk, de remélhetőleg még sikerül utolérni önmagunkat.

A mostani szám is nehezen állt össze. Rengeteg forrás maradt talonban és kellett átsorolni a következő szám(ok)ba azok feldolgozásának időre való befejezhetetlensége miatt. Ami a tartalmat illeti, reméljük nem lesz rá sok panasz. Próbáltunk újítani is, gondolva a jövőre útjára indítottuk az életrajzi sorozatot, de a korábbiakat is folytatjuk, így ismét 5 a székben tett tanúkihallgatással bővítettük a már eddig megjelentetteket, ill. néhány Csiffáry és más széki családra vonatkozó újabb adatokkal lettünk gazdagabbak. Ezen kívül sikerült újabb nemespanni pecsétlenyomatos forrásokat is találnunk, ezek közül először a korábbi tetszük közzé.

Kitérünk még az egyelőre megoldatlan szerkesztői feladatokra is: az oldalak továbbra is számozatlanok maradtak, a név- és tárgymutatót leszűkítettük az egyes forrásokra. Ha a kedves olvasó helyenként nehézkes, döcögős megfogalmazással találkozik az sem véletlen. A források többsége éjszaka, félig kimerült állapotban nyerte el végső formáját, ilyenkor az ember észjárása is sokkal lassabban működik. Ha esetleg valamilyen hibát észlel kérjük jelezze felénk, elképzelhető hogy nem a forrás eredetije tér el, hanem egyszerű elütésről lehet szó.

Reméljük hogy mint eddig, ezután is találnak maguknak érdekes forrásokat, esetleg saját kutatásukhoz is fontos adatokat. Reményeink szerint a folyóiratot a következő év(ek)ben is folytathatjuk és a más szerzők által beígért cikkek is megjelenhetnek majd. Hosszú ideje terveink között szerepel a nemespanni iskolakrónika kiadása, erre az év első felénél tovább nem várva, supplementum formájában készülünk. Örömünkre szolgálna, ha a terv végre meg is valósulhatna.

Végül de nem utolsó sorban szeretnénk köszönetet mondani Pfeuffer Ágnesnek, Anna Untermajerovának, Erik Kližannak, Némethy Zsoltnak és a nyitraivánkai levéltár segítőkéz munkatársainak, akik kedvessége és hozzáértése nélkül ezen folyóirat sokkal szegényebb lenne. Ezen kívül minden kitartó olvasónknak sikereiben gazdag boldog új évet kívánunk!

A szerkesztők

Ajánlás

Ifj. Csiffáry Károlynak és kedves családjának

ÉLETRAJZOK

ŽIVOTOPISY

LEBENSBSCHREIBUNGEN

Életrajzok I – Felsőcsúti Csuty Pál életrajzi vázlata

Az itt betűhíven közölt és soronként fordított forrás¹ több szempontból is jelentőséggel bír. Egyrészt a gányi és nemesnebojszai Csuty² családba tartozó Pál ravatalánál elmondott emlékbeszéd kitér a család 16-17. századi további tagjaira, relatíve alapos képet nyújtva ezáltal Pál közvetlen rokonságáról. Másrészt mivel “szlovákul” íródott, fontos nyelvtörténeti forrás is egyben.

A nyelvtörténeti értékét kiemeli az is, hogy a szlovák nyelvészeti szakirodalom legalább egy ízben már felfedezte magának³, azonban sajnálatos módon félreértelmezheték, ugyanis az 1694-es keltezés helyett majd száz évvel korábbra 1604-re datálták. A helymegjelölés szintén pontatlan, hiszen Pál Návolyban hunyt el, ezért a hivatkozott forrás megírásának helyét is oda vagy a környékére tehetjük. Ezen érthetetlen félreértések oka egyelőre nem világos a számunkra⁴.

A forrás családtörténeti vonatkozású adataira szintúgy korán felfigyeltek. Már az első részleges fondleírás egyértelműen használta, sőt említi is⁵. Ugyanez elmondható a Pozsony vármegye nemességét tárgyaló⁶, ill. a legutóbbi Nyitra vármegyét feldolgozó műről⁷ is. Nem kivétel ez alól a már korábban leközölt⁸ ismertetőnk sem.

Műfaja nem egyértelmű, hiszen a címezése is genealógia. Ezzel ellentétben azonban helytállóbbnak tűnik J. Fojtík megállapítása, azaz hogy a ravatalnál elmondott emlékbeszédről lehet szó, amely kitér az elhunyt érdemei mellett mintegy összefoglalásként (nagy szerencsénkre) a családjára is. A szöveg magasztalja az elhunyt érdemeit, felvázolja életútját, sőt római mintákhoz hasonlóan még a nevesebb oldalági rokonokra is kitér. Valószínűleg még maga Pál írhatta, vagy esetleg diktálhatta, hiszen olyan részleteket említ, melyek egy kívülálló számára valószínűleg nem ismeretesek, még az akkor élő fiatalabb családtagok sem emlékezhetek rájuk, hacsak nem maga Pál mesélte el nekik. Ennek ellenére a pontos időbehatárolás több esetben nem lehetséges, ill. átfedések is lehetnek, mivel a szöveg nem ad támpontokat az évszámokat illetően.

A szöveg értelmezése, annak rossz olvashatósága és nyelvezete miatt sok helyütt nehézkes. Ennyit magáról a forrásról, most a benne rejlő információ-töredékeket is felhasználva megpróbáljuk felvázolni Pál életútját és pályafutását is:

Felsőcsúti Csuty Pál 1604-ben született Cs. Benedek Pozsony vármegyei szolgabíró, később helyettes alispán⁹ Halácsy Borbálával kötött (második) házasságából. Benedek Eszéky Magdolnával való első házasságából Pálnak 4 féltestvére ismert, ezen kívül volt egy édesnővére is. Apja még fiatal korában elhunyt, de a tanulmányait édesanyja hathatós segítségével sikerült folytatnia. Előbb Dezsericzky Mihály Trencsén vármegyei jegyzőnél tanult jogot, majd 1627-ben a Nagyszombati gimnázium anyakönyvében találjuk a nevét

¹ **MV SR – ŠA Nitra**, L. Rody a panstvá, I. Rody, 459. Čuty (Csuty) z Gáňa 1574-1852. A továbbiakban csak **Csuty**, fas. 9, No. 2.

² Az általánosan használatos predikátum még később is a felsőcsúti (ma: Felcsút) volt.

³ “Csuty Pal w panstwy za administratora zustawal H. ČUTA 1604” (**Majtán** 1991, 76); “Csuty zanechaicze bidlo swe dediczne, osadil se w dedine Nebogisy (GALANTA) 1604” (**Majtán** 1991, 167); “Csuty Pal zdrzan gest od pana groffa Illyeshazy Gabora za riditeľa slawneho gehu dworu H. ČUTA 1604” (**Majtán** 2000, 63).

⁴ Ugyan a szótár a kisebb kéziratok forrásait nem jelöli meg pontosan (**Majtán** 1991, 42), az azonosság véleményünk szerint mégis vitathatatlan. A keltezés 1604+90 tehát 1694, míg a hely Felcsút helyett Návoly. Lásd még a naplójának bejegyzéseit.

⁵ **Fojtík** 1962, 2-3, 5 No. 26.

⁶ **Pongrácz et al.** 2004, 104-105, 481 (a magyar nyelvű kiadásban (2008) a 95. oldalon). Nem egyértelmű, hogy a szerzőknek feltűnt-e, hogy ugyanazon Pálról van szó. Közlik a címerpecsétjének leírását is.

⁷ **Keresteš – Čisarík** 2010, 52-53, 281, 316 No. 22. Néhány helyen talán kiigazításra szorul, közli Pál pecsétjének leírását.

⁸ **Csal. mar.** 2009 I/1, 10-11. Itt megtalálható a családfa vázlata is, melyben Pál is szerepel.

⁹ **Nováková** 1993, 7.

bejegyezve¹⁰.

Az ezt közvetlenül követő időszakból nem rendelkezünk róla egyértelmű adatokkal. 1636-ban tűnik fel egy Pál a Szatmári Református Kollégium matrikula kódexében¹¹, ill. 1647-ben Szamoskéren szolgál lelkészként¹². Ezen Pálra vonatkozó adatokat csak azért nem rendeljük egyértelműen hozzá, mivel térben nagyobb távolságra találhatóak. Vallási alapon sem tudjuk kizárni, mivel a rokonságából kiindulva valószínűleg előbb evangélikusok voltak, de a későbbiekben rekatolizálhattak, így nem vethető el teljesen, hogy egy időben, a korszakban egyébként szokványos módon református hitre tért.

A gyászbeszéd szerint Illyésházy Gáspár (1593-1648) titkára¹³ és utódai Gábor (†1667)¹⁴ és György (†1684) udvarának igazgatója (direktor) lett¹⁵, majd Nádasdy Ferenc (1625-1671) jószágigazgatója, ezután pedig Rákóczy Ferenc (1645-1676) birtokintézője (adminisztrátor)¹⁶. 1664-ben Pápán kapitányként szolgált¹⁷, ily minőségében aktívan részt vesz a Szentgotthárdnál csatát veszítő törökök üldözésében, végül 1665-től a Lednici uradalom kapitánya (prefektusa)¹⁸ volt. Ennek érdekessége, hogy valószínűleg a kistapolcsányi várkapitányságot szánták neki, ám azt minden bizonnyal végül a lévőai hős Szobonya István kapta¹⁹. Egyes levelek tanúsága szerint feltételezhetően ugyanott szolgált még 1669²⁰ és 1670-ben²¹ is.

Valószínű, hogy eleinte kapcsolatrendszerének kialakításában nagy hatása lehetett rokonainak, korán elhunyt atyjának vagy például nagybátyjának Gáspárnak, aki szintén Illyésházy, majd Thurzó, végül Bethlen Gábor erdélyi fejedelem szolgálatában állt, ill. a valószínűleg szintén rokon István és Mihály testvéreknek, akik Thurzó familiárisok is voltak egyben.

P. Keresteš szerint návolyi birtokát, ahol végül letelepedett, 1647²²-1652²³ között szerezte, itteni szerződésekről azonban még 1654-ből is van tudomásunk²⁴. 1657-ből van arra adatunk hogy a nemesnebojszai házát zálogba bocsátotta²⁵, 1656-ban, majd pedig 1669-ben a nemeskajali földjeit is elzálogosítja²⁶. 1678-ban rendezői felesége révén szerzett kerpelényi birtokainak helyzetét²⁷. Návolyon bírónak is funkcionált. Erről Ali Ripain érsekújvári török pasa 1675-ös fenyegető levele tanúskodik, amelyben adófizetésre akarta kényszeríteni a

¹⁰ **Kázmér** 1993, 270; *Matricula Gymnasii tum Academiae Tyrnaviensis ab a. 1616 ad a. 1693.* M 001. sz. mikrofilm (Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltára).

¹¹ **Erdélyi Magyar Adatbank**, I. A régi matrikula-kódex 1610-1737 (1747), No. 657.

¹² **Zsinka** 1929, 94; Megjegyezzük hogy 1647 márciusában vesztette el feleségét, és Szamoskéren lévő szolgálatáról augusztusból van adatunk.

¹³ **MV SR – ŠA Bytča**, Illésházy Trenčín, korespondencia 1570-1910, No. 168 1646. é. k. 3 (panstvo Trenčín).

¹⁴ **MV SR – ŠA Bytča**, Illésházy Trenčín, korespondencia 1570-1910, No. 461 1654. é. k. 6 (panstvo Trenčín).

¹⁵ **MV SR – ŠA Bytča**, Illésházy Trenčín, korespondencia 1570-1910, No. 845 1674-1675. é. k. 11 (viac panstiev).

¹⁶ **MOL E204**, 37. csomó, 1669.

¹⁷ **Hadtörténelmi Levéltár**, Törökkori Gyűjtemény 1664/ 21; **Farkas** 2000; **Végh** 2003; Pápa környéke ekkoron Nádasdy birtok.

¹⁸ Ezen adatokra lásd a fent említett szakirodalmat, ill. lejjebb magát a forrást.

¹⁹ **Óváry** 1901, 219 No. 1366 Wesselényi Ferenc nádor levele Lobkovitzhoz 1665. február 28. Lipcse; A pártfogója az özv. Rákócziné Báthory Zsófia lehetett, lásd még: **MOL E204**, 9. csomó, 1666.

²⁰ **Csuty** fas. 4, No. 1.

²¹ **MOL E204**, 9. csomó, 1670; A Wesselényi-összeesküvés után azonban Rákóczi háttérbe szorult, Lednic várát pedig Heisler generális romboltatta le 1672-ben.

²² **Csuty** fas. 2, No. 5.

²³ **Csuty** fas. 2, No. 11.

²⁴ **Csuty** fas. 2, No. 12-13.

²⁵ **Csuty** fas. 9, No. 28.

²⁶ **Csuty** fas. 4, No. 1.

²⁷ **Csuty** fas. 5, No. 3.

falut²⁸. Szolgabírói tevékenységéről a nemesi összeírásokból²⁹ is tudomást szerzünk. Ezen hivatalát elsősorban Bajmócon végezhette 1669-1682 között³⁰.

Egy alkalommal 1680-ban a kuruc hadak éjnek idején felforgatták családi házát, levelesládáját és őt magát rabságba vetették³¹, ami miatt még 1685-ben is kellemetlenségei voltak a vármegyei hatóságoknál³². A családi fondban fennmaradt naplója (1642-1673, ill. 1693-1697)³³ szerint háromszor nősült. Első felesége Zerdahelyi Judit³⁴ (1642)³⁵, a második Bossányi Katalin³⁶ (1648), a harmadik pedig Huszár Zsuzsanna³⁷ (1652 körül) volt. Mindegyikük ismert köznemesi családból származott, ami megfelelhetett Pál társadalmi helyzetének is. Sajnos mind az első két felesége, mind gyermekei (összesen 9-ről van tudomásunk) korán elhaltak³⁸, csupán a harmadik házasságából származó 3 gyermeke érte meg a felnőttkort és csak Gáspár nevű fiáról tudjuk, hogy sikerült továbbvinnie a családnévét³⁹.

A felvázolt életrajz alapján egy a kor szintjén jogi műveltséggel bíró, majd katonáskodó és a hivatali nemességbe beilleszkedő személy képe rajzolódik ki előttünk. Valószínűleg birtokai révén is a korabeli Nyitra vármegye hivatali szervezetében vállalt kisebb részt. Személyes családi tragédiái ellenére a magas kort megért férfiúnak végül sikerült biztosítania az örökösödést és a családjának nevének továbbvitelét. 90 éves korában 1694. szeptember 25-ének reggelén éri utol a halál návolyi házájánál.

Felhasznált irodalom:

Farkas, Gy. 2000: A török kor, a kuruc kor, a nemesi felkelés, a királyi magyar nemesi testőrség iratainak levéltári segédlete. Budapest.

Fojtík, J. 1962: Csuty z Gáňa a z Navojoviec 1574-1852. Nitra. Štátny archív v Bratislave inventár č. 459.

Kázmér, M. 1993: Régi magyar családnevek szótára – XIV.-XVII. század. Budapest.

Keresteš, P. – Čisárik, L. 2010: Lexikón erbov šľachty na Slovensku IV – Nitrianska stolica. Bratislava.

Kližan, E. 2007: Stopy času v Bojniciach XXIII. Noviny Bojnice 2007/ 12.

Majtán, M. 1991 (red.): Historický slovník slovenského jazyka I. A-J. Bratislava.

Majtán, M. 2000 (red.): Historický slovník slovenského jazyka V. R-Š. Bratislava.

Nagy, I. 1877: Történeti apró emlékek [1509–1682]. Magyar Történelmi Tár 22, 259-282.

²⁸ **Paúr** 1853, 72.

²⁹ **MV SR - ŠA Nitra**, NŽ I, súpis šľachty, kr. 1, 1669.

³⁰ **Királyi Könyvek A 57** Magyar Kancelláriai Levéltár, Libri regii, 25. kötet, 100-104/ E 227 Magyar Kamara Archivuma, Libri donationum, 15. kötet, 485 (ssz. 25.13 1699 (1670)); **MV SR – ŠA Nitra**, NŽ I, Občianskoprávne spory, B VIII/ 2313 1675 (Romhányi-féle cédulagyűjtemény nyomán); **Csuty** fas. 6, No. 2 1675; **Nagy, J.** 1864; **Kližan, E.** 2007; A gyászbeszéd értelmezésétől függően 13 évet, vagy az utolsó 13 évet is szolgabírói hivatalban töltötte; Nyitra vm. nemesi összeírásaiban 1666, 1669, 1672, 1677, 1684 és 1693-ban szerepel (lásd a Romhányi-féle cédulagyűjtemény alapján).

³¹ **Nagy** 1877, 277 Prónay Miklós naplója 1680. év.

³² **Csuty** fas. 6, No. 1; 1687-ben volt még egy zálogosítási ügye (**MV SR – ŠA Bytča**, Illésházy Trenčín, korešpondencia 1570-1689 I, No. 3349 – 1009 1687).

³³ **Csuty** fas. 9, No. 25.

³⁴ Zerdahelyi Tamás lánya. Elhunyt 1647. március 17. reggelén.

³⁵ Életkora alapján akár már korábban is lehetett volna házas.

³⁶ Nagyugróci Bossányi János lánya.

³⁷ Regőczi Huszár Mátyás és ozori és kohanóci Ottlik Anna lánya, akivel 42 évig élt házasságban. Elhunyt 1697. június 2. estéjén.

³⁸ A nagybélici és a báni templomba is temettetett, ill. egy ideig a báni kastélyban élhetett.

³⁹ A leszármazásra lásd **Csal. mar.** 2009 I/ 1, 10-12; Címerpecsétjére lásd: **Pongrácz** et al. 2004; **Keresteš – Čisárik** 2010.

- Nagy, J. 1864: Nyitra megye helyirása. Komárom.
- Nováková, V. 1993: Gáň v období 1113-1914. In: Gáň 1113-1993. Galanta, 6-11.
- Óváry, L. 1901: A Magyar Tudományos Akadémia történelmi bizottságának oklevél-másolatai III. – A XVII. századból származó oklevelek kivonatai. Budapest.
- Paúr, I. 1853: A török világból. Budapesti Hírlap 1853/ 15.
- Pongrácz, D. – Strešňák, G. – Ragač, R. – Tandlich, T. – Federmayer, F. 2004: Šľachta Bratislavskej stolice. Bratislava.
- Végh, F. 2003: A török haderő visszavonulása a Balaton-felvidéken a szentgotthárdi csata után, 1664 augusztus. Hadtörténelmi Közlemények 2003/ 2.
- Zsinka, F. 1929 (szerk.): Magyar Protestáns Egyháztörténeti Adattár XIII. Budapest.

-irat kezdete-

II

[Genea...ia]

[Generosi] con Dni Pauli [Csuty] dé Fölsö Csut [hejwisz]⁴⁰ in hunc modu

Czo sé Pak doticzé Uroczeného nekdy Pana [niny] Prednamy na Marach odPocziwajicziho⁴¹ Pana Csuty Pala slawnéj Familý, ta Ponéwacz Podlé sudu meho [nejmiléjsim]⁴² w [smutku] Postawénim Posluchaczom mim, w [znésenosty] swéj jést dostatéczné znama, Protoz ani tak wélikeho wiswetlowany nézada, Nicz ménéj snad by sé y takowy najšli, znajmiléjsich Posluchaczow [duowodné] jako [sém nakraticzé uminal] oznamit [znešeni] tazé Familia Csuty [nebila] znama. Stej Priczini Pro kratkost czasu zanéchawajiczé Uroczenich Pretkow téjzé slavnéj Familiae [weznostiach] swich Pocznam [len toliko] Généalogiu Familý od Tretiho [toliko] Pokoleny Jakošto Uroczeniho nini na [mara...] odPocziwajicziho Pana Pana [Csuty] Pala slawna Familia bila jest zhorniho Csutu ktéri jest slawnéj stoliczy Szekesfehérwarskéj, [od kat] kdy ukrutni tén Czisar Turéczky Soliman Mésto i Péwnost [znešenn] Budin, a stim mnohé [jiníé] Pewnosty a [ukolnié] Widiéky Pod mocz a wladu swu Podmanil, [techaj nim] na Marach odPocziwajicziho Pana [Dédu] Uroczený [nekny] Pan Csuty Pal ktéry Predménowaney Stoliczy od mlady swej [w uradéch] zustawal, nékczéiczé Pod moczty Turéczku zustawaty zanéchaiczé bidlo swé Dédiczné wišiel zé swimi domaczimy Roku [Paní] 1541. jakošto zé dwama Sini z GášParom, á z Benedictom á osadil sé w slawnéj Stoliczy [PrešPurskej] w Dédiné Nébojisy, ktéristu GašPar

-második oldal-

GašPar á Bénédek [dosP...czi] czasu sweho stuPili do stawu Malzénskeho, [Pojawš...li] za Malzénky jakošto GasPar Uroczenúħ nekdy Paniu Sophiu Désső, tén oblibujiczé staw

⁴⁰ Számunkra értelmezhetetlen latin szó.

⁴¹ Az átiratban használt j betűk az eredeti szövegben g alakban jelennek meg, lásd a 3. jegyzetet.

⁴² Az s-ként átirrt "farkas" s betűk olvasatát a szlovák nyelv š, a magyar s hangjaként azonosíthatjuk. Elképzelhető azonban a ž / zs hang, vagy hasonló is.

Wojansky bil jest za mnoho Rokuw kapitaniom w [Tatií, zatim] [Pak dostal] se na sluzbu znešeného a památliwego toho Erdelského knizatia Bétléhém Gabora [kdésto] za mnoho Rokuw w uradé [Hokmestérském] zustawal, zatim Pak [Priduczé] do wlasty swéj, zémrel bez Potomkuw. Bénédek Pak Mladczy Brat Podobnim spusobém staw Malzénsky Primuczé [Po]-jal bil sobé Po Prwé za malzénku Uroczénu Paniu Magdalénu Eszéký z ktéru Podlé wulé Pana Boha sPlodil dwuch Sinow, a dvě Czéry, jakošto Györgya á Imricha, Czéry Pak Annu Uroczeného někdy Pana [Kakas Miklossa], Susannu Pak Soky Istvana Malzénky, [Tito ...šecza] Pred [mnohima] Roky su zémreli. Zatim zémriczé ménowaneho Pana Csuty Bénédeka Malzenka Uroczéna Pani Magdalena Eszéký, Pojal sobé Podruhé za malzénku, Uroczénu někdy Pani Barbaru Halaczy, Uroczéného někdy [Pa]-na Paruczay Martonia [Pozustalu] wdowu :| z ktérušto Podlé Po- [zéhnaný] Pana Boha, sPlodil jédnu Czéru a jedného Sina, Czéru Uroczénu nekdy Paniu Elizabethu Csuty, Uroczéného někdy Pa- [na] Klobucziczky Istwana Malzénku. Sina Pak Uroczeného někdy Pana nini Prednami na Marach odpocziwajicziho Pana Csuty Pala, ktérišto Predménowany Uroczény někdy Pan aczkolwék hned [PriPoczatku uczeni] sweho litérniho, Pré smrt Pana Tatiku sweho [w sirobé] jest [zané...], niczméněj tak jest bil litérniho umény zadajiczy

-bal margón:-

[ten zé] Czuty
Benedék
[... tén] bil
za mnoho Ro-
ku Stoliczy
Prešporskéj
sluznodwor-
skim á Sub-
[stitutus] vicé
IsPanom.

-harmadik oldal-

zadajiczy, zé Podlé [oPatrowani] Matky swéj Uroczéněj někdy [Panéj] Halaczy Barbari Litérni [swe] umény w školach dokonajiczé, [danj] bil zatim k uczení Prawnému Uroczénému nekdy Panu [Dézéricz...] Mihalowy na tén czas slawnej stoliczy Trénczanskej Notariušowy kdešto několy rokuw [zétrwawal] zatim Pak zalibiczé se oswicénému někdy Pana Grofowy Illyéshazy GasParowy u ktéreho w urade secretarském mnoho roku zustawajiczé Podlé Poratku Czirkéwniho stupil do stawu Malzénskiho zuročénu někdy Paniu Judithu Szérdahéli Uroczéného nekdy Pana Szérdahély Thamaša Czéru z ktérušto, kdy by w Malzénstwy swém Poradném za Pet Roku bil zustawal sPlodil jest dvě Czéri jakošto Elizabethu á

Mariu, které sPolu y z Matku swu su zémrely, Pozatim Pak [...] méniczé wdowstwy swé Pojal sobé za Malzénku Uročzenu [...] Paniu Bossany Kattu, [... ..ného] někdy [Pana Welko Uherczans...] ho Bossany Janoša Wlasnu Czéru, [ztutez] Podlé [wule] Bozěj sPlo- dil jednu Czéru méném [Eva], nicz méněj Pré zawist smrti ukrut- nej y tu jest zbawén [jak Pani] Malzenky tak také y Czerky swěj Pozatim Pak kdy od [Malzénék] a Diték swich jest zbawén, Po- dobnim spusobém od Pana [sweho] Illyeshazy GasPara Pro smrt jest za- néchan, zdrzan jest od Pana Grofa Illyeshazy Gabora za Ridité- la slawneho jeho Dworu, [kdešto] kdy bibil za nektery Rok wdowstwy zustawal, ku ochrané swěj [Pojal] sobé Potréty za Malzenku Uro- czénu Paniu niny pri zmrtweném Telé Uročzeneho nekdy [Pani] sweho w smutku zustawajiczy Pani [Huz...] ⁴³ Zuzannu, z kterušto [Pobožnén] malzénstwy bidliczé, bil jest [...zbach] ⁴⁴ á w uradéch jakošto Po smrti Grofa

-negyedik oldal-

Grofa Illyeshazy Gabora, u Grofa [Illyeshazy] Györgya, zatim u slawnej Pamati Grofa Nadašdy [Férénca], Potom u oswiczeneho Pana Kni- zatia Rakoczy Férénza jakošto w zamku Ledniczkém za [kapitan]- á w Panstwy za [Administratora] Na Posledy w téjto slawnej a Weleb- nej stoliczy Nitranskéj za uplnich Trinast Rokuw sluzno [Dwor]- skim, sPlodil Pak za czas Malzénstwy sweho Posledniho za dwa- [štiriczat] Rokuw Trwajicziho Uročzenu Paniu niny [Zarmuczenu] wdowu [šestatu Ditéte], štir sinuw, á dve Czeri, jakošto GasPara, Györgya, Po smrti Pak [Prwenyšiho] GasPara [opat druheho] GasPara á Pala. Prwni á Posledni sinowé ty w mladém swěj weku [dokonali] swuj ziwot, György Pak [ktery juš] do stawu Malzénskeho bil stu- Pil tén Pred Rokom [ukazal] czestu, á Predešel [nini na] Marach od- Pocziwajicziho otczé sweho do wecznej Radosty, stwrty Pak sin [... ..] GasPar, [ténzé] slawnej Familié jediné sam zusta- wa. Czery Pak jakošto [...tin... a Helénu], Heléna tá [tez zmrtw...] [nimi Batri ⁴⁵] swimi [zesunuly w mladém] weku, Kriština Pak z uročé- nu Pani Matku á Paném [Bratrém] swim z Uročzenim Panom Csuti GasParom [Poslednim Family] Potomkom [odPodwaczajiu] zmrtwené Telo Pana Tatika sweho [w smutku] Postaweny. Tento uročzeny Pan na marach [odPocziwaj...] jest [zivecén] od Rodiczow swich Anno 1604 zil Pak [zivotu] sweho Rokuw 90 Mesiczuw osem

-fordítás-

A01-2. Ami pedig néhai előttünk ravatalon nyugvó nemes Csuty Pál Urat illeti,
A02-3. híres család tagja, az én megítélésem szerint legkedvesebb.
A03-4. A gyász okán itt megjelent hallgatóságom számára magasztossága elégségesen ismert,
A05. ezért oly nagy magyarázatot nem kíván. Nemkevésbé azonban
A06. olyanok is találatnának, kedves hallgatóságban, akik számára

⁴³ Huszár.

⁴⁴ sluzbach.

⁴⁵ Bratri.

- A07. amint röviden említettem, a ezen Csuty familia nemessége nem eléggé ismeretes.
- A08. Ezen az okból az idő rövidsége végett elhagyva
- A09. nemes elődeit ezen híres családnak, rokonsági kapcsolatait
- A10. csupán családfájuk 3. nemzedékétől kezdem.
- A11. Minthogy a ravatalon nyugvó nemes Csuty Pál Úr
- A12. dicső családja Felcsútból származott, mely híres
- A13. Székesfehérvár vármegyében vagyon, [ahonnét] (amikor) a könyörtelen török császár
- A14. Szulejmán, nemes Buda városát és várát is és vele
- A15. sok más várat és körülötte lévő vidéket hatalmába
- A16-17. kerített, [ezzel] a ravatalon nyugvónak öregapja, néhai nemes Csuty Pál Úr, aki
- A18. az említett megyében fiatalságától fogva hivatalt viselt, nem akarva
- A19. török uralom alatt maradni, elhagyva örökletes otthonát
- A20. az Úr 1541. évében eljött szeretteivel, úgy mint
- A21. két fiával, Gáspárral és Benedekkel, és
- A22. híres Pozsony vármegyében telepedett le, Nebojsza faluban.
- B01. Gáspár és Benedek idővel felnövekedvén a házasság kötelékébe
- B02-3. léptek. [...] Gáspár néhai nemes Desső⁴⁶ Zsófia Úrnőt vette feleségül és megszeretvén
- B04. a katonaéletet sok éven át kapitányként szolgált Tatán (?).
- B05. Azután [Bethlen] Gábor, a fennsége és emlékezetes
- B06. erdélyi fejedelemnek a szolgálatába került, ahol sok éven át
- B07. a [Hopmester] hivatalát látta el, majd pedig visszatérvén
- B08. saját hazájába, utód nélkül elhalt. Benedek, a fiatalabb
- B09. testvér, hasonlóan a házasság kötelékébe lépett
- B10. és először nemes Eszéky Magdolna Úrnőt vette feleségül,
- B11. akitől az Úr Isten szándéka szerint két fiút
- B12. és két lányt nemzett, úgymint Györgyöt és Imrét, valamint
- B13. lányait, Anna néhai nemes [Kakas] Miklós Úr és Zsuzsanna
- B14. Soóky István feleségét. Ők [mind] már sok évvel ezelőtt elhunytak.
- B15. Miután megholt említett Csuty Benedek Úr felesége,
- B16. nemes Eszéky Magdolna Úrnő, másodjára
- B17. néhai nemes Halácsy Borbálát vette el, néhai nemes
- B18. Paruczay Márton Úr hátrahagyott özvegyét, akivel
- B19. az Úr Isten áldásából egy leányt és egy fiút nemzett.
- B20. Lánya néhai nemes Csuty Erzsébet Úrnő, néhai nemes
- B21. Klobuciczky⁴⁷ István Úr felesége. Azután fia az
- B22. előttünk ravatalon nyugvó néhai nemes Csuty Pál Úr.
- B23. Az említett néhai nemes Úr annak ellenére hogy
- B24. egyből a tanulmányainak kezdetén, édesapja halála
- B25. miatt árvaságra jutott, a betűvetés művészetére való éhsége
- bal margón: [Azon] Czuty Benedek [... ő] volt sok éven át Pozsony vármegye szolgabírája (?) és helyettes alispánja
- C01. és néhai nemes anyja Halácsy Borbála gyámolítása folytán
- C02. a írástudományi⁴⁸ tanulmányait iskoláiban befejezván,
- C03. a jog tanulására néhai nemes Dezsericzky Mihály Úr,
- C04. híres Trencsén vármegye jegyzője mellé adták,
- C05. ahol néhány évet töltött. Ezek után megkedvelte a felvilágosult
- C06. néhai Illyésházy Gáspár gróf Úr, akinél titkári

⁴⁶ Deseő.

⁴⁷ Klobusiczky.

⁴⁸ Ez alatt minden bizonnyal az alapvető általános oktatást kell értenünk.

- C07. hivatalban sok évet maradt. Az egyház rendje szerint
C08. házasság kötelékébe lépett néhai nemes
C09. Zerdahelyi Judit Úrnővel, néhai nemes Zerdahelyi Tamás
C10. lányával, akivel rendes házasságban öt
C11. évet töltvén, két lányt nemzett, úgymint Erzsébetet és
C12. Máriát, akik anyjukkal együtt elhunytak. Azután [...]
C13. változtatva özvegyi állapotán, feleségül vette nemes [...]
C14. Bossányi Katalin Úrnőt, néhai [nemes nagyugróci]
C15. Bossányi János Úr saját lányát, s vele az Úr szándéka szerint
C16. egy lányt nemzett, Éva névvel, azonban a könnyörtelen halál irigysége
C17. tőlük is megfosztotta, úgy feleségétől, mint lányától is.
C18. Miután feleségeitől és gyermekeitől megfosztatott,
C19. hasonló módon Illyésházy Gáspár halála miatt ura által is hátrahagyatott,
C20. Illyésházy Gábor gróf Úr által híres udvarába igazgatónak marasztaltatott.
C21. Ott néhány évet özvegyiségben maradván,
C22. védelmére harmadszorra feleségül vette,
C23. a néhai nemes Ura halott teste mellett, gyászban
C24. hátrahagyott nemes Huszár Zsuzsanna Úrnőt, akivel vallásos
C25. házasságban élt. Illyésházy Gábor gróf Úr halála után
D01. gróf Illyésházy Györgynél volt szolgálatban és hivatalban. Azután a híres
D02. emlékü gróf Nádasdy Ferencnél, majd a felvilágosult fejedelem
D03. Rákóczy Ferencnél (szolgált), úgymint Lednic várának kapitánya
D04. és az uradalomnak kezelője. Utoljára ebben a híres
D05. és dicső Nyitra vármegyében teljes 13 évet szolgabírói hivatalban (volt).
D06. Utolsó házasságának ideje alatt, amely 42
D07. éve tartott a gyászban hagyott özvegy nemes Úrnővel,
D08. 6 gyermeket, 4 fiút és két lányt nemzett, úgymint Gáspárt,
D09. Györgyöt, az első Gáspár halála után ismét másik Gáspárt,
D10. és Pált. Első és utolsó fiai fiatal korban befejezték
D11. életüket, György, aki már a házasság kötelékébe lépett,
D12. egy éve, megelőzve a ravatalon nyugvó apját
D13. megmutatta az örök boldogságba vezető utat, negyedik fia pedig
D14. [...] Gáspár, a híres családból egyedül maradt.
D15. Lányai, úgymint [Krisztina] és Ilona. Ilona szintén
D16. bátyjaival együtt fiatalon hunyt el, Krisztina pedig nemes
D17. anyjával és bátyjával nemes Csuti Gáspár Úrral
D18. utolsó családi leszámazottként, gyászban kísérik
D19. elhunyt atyjuk testét. E ravatalon nyugvó
D20. nemes Úr szüleitől 1604-ben kapott életet.
D21. 90 évet és 8 hónapot élt.

FORRÁSOK

PRAMENE

QUELLEN

A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék által jegyzőkönyvezett tanúvallomások III¹.

Ismét a verebélyi és szentgyörgyi szék tanúvallomásaiból közlünk le néhányat. Az előzményeket az előző számokban találhatják, a most következő 5, egy egy évvel korábban leszámítva mind az 1779-es évből származik. A 16. számú egy káromkodási ügy, a következő birtokügyi vonatkozású, a 18. egy dicskei kocsmáros és a kádasok bírságolása körül forog, a 19. valószínűleg a birtokügyi kihallgatásnak egy előzménye lehet, az utolsó pedig egy végrehajtási ügyből kirobbant pereskedésre vonatkozhat szintén Dicskén.

16. 1779 Pallya Tamás fiának Istvánnak megbotránkoztató nyelvéről

1779-ben Nemespannon tanúkihallgatást végeztek Pallya István több korábbi káromkodási ügyében. Az első egy (Nyitra)Csehiről szökött Csatay János nevezetű szolga ügyében történt, amikor azt az ő telkén próbálták keresni. A második alkalommal a hadnagy házánál sértegette a falu és a szék hivatalnokait. Korábban 1777-ben egy lovát ért baleset miatt szidta le a pásztort, máskor (1778-ban) pedig egy rokonát fenyegette veréssel a nagycétényi temetőben. Mindegyik tanú alátámasztotta hogy a vizsgált személy veszekedő, vulgáris ember.

az iratban szereplő helységek: Nagycétény, Nemespann, Nyitracsehi, Ohaj, Verebély

az iratban szereplő személyek: ... János, Bocz György, Bogár Józsefné Fekete Ilona, Csatay ..., Cserge Péter (50), Farkas László, Ferenczy Mihály szolgabíró, Galambos János hajdú, Gyurik János, Hamar András (24), Hamar Imre (36), Juhász János esküdt, Juhász József esküdt, Juhász Mátyás (41), Juhász Mihály (40), Konopa János, Nagy Mihály (40), Pallya Antal, Pallya István, Pallya József, Pallya Tamás, Pocsék István (35), Polyák Ferenc (40), Resitka András, Snajder Jakabné Pallya Brigitta (50), Szórád Jánosné Berecz Mária, Varró Mária

-irat kezdete-

Ao 1779 dje 9a Men. Juny in Curiali Possessione

Pan I. Cottui Nitrien adjacen, [catenvivin ax]
jurisdictionem I. Sedi de Verebely [et] Sto [Georgio]
pertinente erga [...] I. Sed pfato I. Sedium
[Determinaturam] juxta [sub...] De eo Utri
puncta Nos infra scripti Judlium et Jurassor se
qventes [exeqius juratas] Testiu [fassionas]

De eo Utrum ?

Io Tudgyaé? vagy hallottaé az bizonsag hogy Fris
siben el mult Uj Esztendo nap után cir egy
héttel midön Nemes Székek Hajduja Galambos
János bizonyos Csehi 3 Emberekkel ~~szolga~~
~~jokat~~ he szökött szolgajokat tudakozván Pa
non Palya Tamás Uram biz ment volna, akkoron

¹ MV SR - ŠA Nitra, fond Stolica arcibiskupských predialistov vo Vrábľoch (1186) 1620 - 1851 – a továbbiakban csak SAP, a 40. dobozzal kezdődően.

Udvarban valo bé menetelekben Palya
István Uram említett Palya Tamásnak Fia
minémő Káromkodast tett, Kicsodat, és
minemő szokkal karomlokat volta kép
pen beszéle meg az bizonsagh.

2do Ismét ugyan Palya Istvan Uram Frissiben cir [hét]
hétnek előtte helység Hadnagy [hazanal] ki
ket, és miképpen böcstelenített, vagy karom
lott

3io Favalí 1777 Esztendőben circa [dje] 8 7br midön Palya István Úr
lovát pasztor előtt az Marha meg öklel
te volna akkoris micsoda igtelen karom
last tett? beszéle meg az Tanu

[...]

4to Máskoris kikkel, és minémő viszalkodaso
kat [karom] s botrankozó karomlasokat
szokott teeni [...] az helyseghben

-második oldal-

H

Ao 1779 die 9a in Pan continuative vero die
[...] 13 in Oppido Verebell erga
Gratiosam I. Sedium determina
[tituem] peracta est contra [Intro]
[Sestum]

Fas 3o Nro 163

Fasciculo 1mo Nro 121 [Nz]

16o

Andreas [Resitka]
Szorad Janosne
Maria Berecz
Joanes Gyurik [famulus]
R. Geor Bocz
Maria Vaoro
Joan. Konopa
Helena Fekete Josephi
Bogar Consors

-harmadik oldal-

I

Primus Testis N. Petrus Cserge in Possessione Curiali Nemes Pan
residens Annor. Cir 50 post depositum pvie Corporale [prania]
tum fatetur Ad 1um et 2dum nihil. Ad 3ium Kiss Aszony

Nap tajban Kett esztendeje liszen, midön Pallya Tamas Urk bizonyos +² lovát meg sebesítve helysig Pasztora haza vezette volna, lattván asztatth Pallya Tamas Urk Fia Istvany Nevezetes Nagy Mireggel Passztorra támadott és iszonyu karomkodassokkal Pasztort Karomlotta, mondván baszom Tested Lélked [Te utoja] lanczos Mendöröges Teremtette a Lelkedér sem adtam vólna ezt az lovat, ezeket többször morgolodva repetalván szollani ki jelen livin az Tanú hallotta Ad 4um ~~nihil~~ hallomás bul vallya hogy gyakorta egyikkelis, másókkulis viszalkodni karomkodni s- Fejeskedni szokott említett Pallya Istvany Ur senkinek sem :ben nem engedvén az helysigben.

Secundus Testis N. Michael Juhász, in Possione Ns Pan residens, Annor Cir 40. deposito praevie Corporali [jurto] Fatetur ad 1mum. nihil Ad 2dum ell mult Aldožó Czütörtökön helysig Hadnagy hazanal együtt livin N. Uraimék erkölcsös Ter miszetitől föl inditattván említett Pallya Istvány többeket bestelenített Juhasz János Eskütt Uramon kezdvén N. Szekek Szolga Birait s- Assessorait illetlen nevekkal mazolta, ez ugymond [ehel] holt amazok ilyenek s- Amollya nok [Nyegeressere] minyajoknak botrankozására kisebbitette. Ad 3ium nihil Ad 4um Egisz helysigben közönsigessen tudatik hogy Pallya Istvany majd nem közönsiges botrankoztató másokat ingyen kisebbitő s- engedetlen ember ligyen amintis bizonyos korban N Paallya Joseffet Ns Pallya Antal Uram Fiat az Nagy Cziteni Templom előtt az Czinteremben agredialvan szidta karomlotta és [Mocskol] ta megfogom ugymond labadot Fattya Kivettlek a Cziteremből itten Karomkodott ugyan de mi voltvaról nem emlikezik az Tanú

Tertius Testis Fran Pollyak in eadem Possessione aeq residens Annor Cir 40. deposito aeq Corporali jurto fatetur Ad 1um 2dum et 3ium nihil, Ad 4um Hogy Pallya Istvany Urk jo erkölcsi röl az helysigben Semmit mondani [~~az hízeltő...~~] nem lehet közönsigessen [garazdasága] tudatik amint ell mult öszvel Pallya Antal Uram Fiat Joseff nevezetött Nagy Cziteni Templom előtt az Czinter mellett Fattyunaka Gyerek Taczkonak kialtotta labon fogva kivettlek ugymond az Czinteremből

Qvartus

-negyedik oldal-

†

Qvartus Testis N. Emerico Hamar in pfata Possione Pan residens Annor Cir 36. post depositum [p...] Corporale Juramentum Ad 1um Audita refert. Ad 2dum ell mult Aldožó Czütörtökön több N. Uraimekkal együtt Helysig Hadnagyanal jelen volt az Tanú amidön Pallya Istvany Juhász Janos [Ns] Szekek Eskütyire tamadván ötet GazEm

² Circa diem 8vum 7bris

bernek, Pribiknek, hitetlennek [morgolodva] mondotta s-több a Feliekkal Kissebbitette, oda [kovetvin] Szolga Bira kat kiket Szarka Biraknak csufolodva nevezte [Assessor] [vak] Kuttyanak kialtotta, [---] nem [Gondolván] többiek intisivel [rosz] erkölce szerint sokakott bestelenített [ebatta] zott. Ad 3ium [deutrumban] irtt [...] ~~esztendőben~~ midön Pallya Tamás Uram Lova viletlenül járt Fianak Pallya Istvany [---] je len livin az Tanú, akkoron hallotta Pallya Istvannak ki mondhatatlan karomkodásit ki az Pasztort karomlotta ugy mondvan baszom Tested Lelked, Lelkednek Lelkiert nem adtam volna azt a Lovat egyösmint valami Nyelvire [iszonyöb] jöhetett [teremtetizet] s- Karomkodót melyeket szamlalni nem tudgya az Tanu Anyira hogy ember Nagyob Karomkudasokat nem hal hatott Kire Ohaj Farkas Laszlo Uram fő bizonyosag [lehetne] . Ad4tum Közönsiges [Nála mihelest] valakire meg haragszik aztat baszom Testit Lelkit Szokkal Kuttya [Lanczos] Teremtisivel Szidni s- koromlani, Nemes [~~Tiszte~~] ell Szekek Tiszteit Sem miben hajtani nekem ugymond sem Szolgabiro sem más nem parancsol az Nittrai V. Ispanytól sem filek. büz kesigiben ~~hallotta~~ mondani hallotta.

Qvintus Testis N. Andreas Hamar intoties scripta Poone Pan residens Annor Cir 24. deposito [aeq] Corporali [pto] fatetur ad 1um. nihil Ad 2dum sicuti pcedens in Ordine Testis 4tus Ad 3ium nihil. Ad 4[tus] Pallya Istvannak közönsiges Nyelve járása Testis lelkit masoknak mivelni Kuttya [movel] Teremtette Czinkus, Pribik, és több efeliekkal Felebarattyát bestelenitette, ~~szokta~~ és az Nemes Szekek [Tisztei ellenis] Zugolodván eb [Fil ...] parancsol sem Szolga Biro [sem] más, akkor Uram, ha mily béalóm sokszor mondani hallotta.

Sexta Testis Nobilis Brigitta Pallya Jacobi olim [Snajder] vidua ibi dum Comorans Annor Cir 50. ad pmissa deutri [puncta] ~~Jurata examinata Fassus est Ad [1...].~~ pter [Communia] audita fatetur nihil addito eo hogy bizonyos [alkalmatossa] gal

-ötödik oldal-

†

ghal Pallya Tamas Ur hazanal livin Kevés adosságocska- ja vighet akkoron Kérvin livin, hogy Biróra Fakadni ne kénte lenitessik ezen Attyafiságos Kirisire Fia Pallya Istvany föl Szolalt mondván böszoma lilke Birojat³ nekem nem parancsol, itten mellik Birót értette valóban nem val hattya, Circumstantiából Pani SzolgaBiro Uramra vili in reliqvo nihil.

Tandem die 13a Mensis Juny Anni [Suptersp...i] 1779

³ töle nem filek

in Oppido Verebelli Cottui Barsien adjacentes respective ad pfa-
tas I. Sedes pertinent erga pmissa deutri puncta examinati
sunt Sequentes. Et quidem

Septimus Testis Michael Nagy in Possione Csehi Commorans
Anno Cir 40. deposito pve Corporali qvrtto, ad 1m deutri
punctum fatetur Deutruban irtt Üdőben ezen Tanú
Panon bizonyos Szökött Szolgát Keresvén harmad magával
Panyi Nztés Ferenczy Mihaly Szolga Bíró Uramhoz mente-
nek ottan tudakozodván, és Kérvén hogy ha ott találkozna,
adattica kezekhez, Amintis Ugyan Panon Nemes Palya Tamás
Uramnál találtatott: [...] Azirt Nevezett Szolga Bíró Ur
Nemes Szekek Hajduját Pallya Tamás Uramhoz Küldötte hogy
Kevesse hozza jönne, ki azomban vissza üzent hogy öneki
ottan semmi dolga nem volna azért nemis migyen, Annak
okaért ezen Tanút Tarsaival együtt, és az Hajdút vilek együtt,
csupan azirt, hogy meg mutattna Pallya Tamás Ur házát ezen
Csehi Embereket pedig, hogy Szolgajok felől Attyafiságossan
Szolhassanak eő kigyelmivel küldötte Szolga Bíró Uram;
is így mire bi mentek volna Pallya Tamas Ur Udvarában |:
Kint livin maga Pallya Tamás, is Fia Pallya Istvany Urai-
mek :| jo Napot mondtak, mellyet az Öreg Fogatta ugyan
de az Iffju semmiképpen hanem azonnal mihelest hajdút
ottan latta, rea tamadott [...] Nagy haraggal mitt Keresöl úgy
mond itten te baszom mind Teszted Lelked, ha Kezed-
ből kiveszem azt a Csakant Diszno Lancsos Teremtette
öszve törlek⁴ és ki vettlek mint az Kutyát, Hunczfut
Akasztó Fára való, azis Hunczfut aki ide küldött nekem
nem Ur. Semmit Sem parancsol: ilyen és több e Féle Ka-
romkodásokat tett, mirgibe reszketvén Csehi Embereketis
Hunczfutolta s- [azon] szerint Karomlotta, azutan Semmi
jot nem vigezhetvén Karomlásában ott hadták Szavokat
meg s- Kiriseket meg nem halgatván ell mentek. Ad [reliqva]
puncta nihil. 8vus

-hatodik oldal-

I

8vus Testis Mathias Juhász in Possione Csehi aq Comorans
Anno Cir [41]. post depositum [Corpule] jurto fatetu
Ad 1um Sicuti pcedens [Tészi] jelen livin ezen Tanuis deut
ruban irtt üdőben midön Pallya Istvany Ur Ns. Szekek
Hajduját Karomlotta, tobbi közt mondván baszom a pogany
leked, Birodnak is aki ide küldött Hunczfut Akasztó
[Fóro] való, minyajatokat öszve törlek vagy agyon lö-
dőzlek s- mint a Kuttyákat ki hanylak, hogy mertek
ide Nemes Fundusra jonni, ezek mentvén magokat
kirték hogy csendessene mert semmit rossz vigre nem
jöttek csupan említett Szolgajok vighet tudakozodni

⁴ es ha bi menek az Puskamert mind öszve lödőzlek

de semmi nem használván vigezesig Forgött az Attya
pedig bikevel ült beszélgetett de fiat meg nem éntette
Szabad Ny botrankozo Nyelviről.

9nus Testis Stephanus Pocsék ibidem Comorans Annor Cir
35. Juratus examinatus Ad lum [~~fasset~~] est. deutri punc
tum ezen Tanuis jelen livén vallya, hogy igenis Pallya
Istvány Uram Nagyön karomkodott, Teszit lelkit mivelte,
Birajanakis aki ~~küldötte~~ utasította ököd oda, mely karomkodásit
nala Szolgalatban liveö Csataÿ néveö, és azon Csehiröl Szökött Janos
nevezetö ~~nevö~~ Szolgaja is hallotta bövebben ~~de Caetero nihil~~. maga
ez Tanu [karomkodasit] ki nem beszélheti
[... .. nihil.]
Super Cujus Inqvisitionis [Serie] et

Josephus Juhász Jurassor mpa

17. 1779 Biczó Erzsébet viselt dolgairól

1779-ben egy kiskéri trágyahordás körüli bonyodalom okán pereskedett Bogyó Józsefné Újfalussy Zsuzsanna és a Tóth család (ifj. Tóth Ferenc ill. Mészáros Ferencné Tóth Erzsébet). Az ügy valójában Újfalussy Zsuzsanna béreseinek és ingóságainak a kiűzése miatt törhetett ki. A tanúvallomásokból kiderül még hogy Bába Imréné Biczó Erzsébet első férje id. Tóth Ferenc volt. Korábban, miután Biczó Ignáchoz költöztek, Erzsébet egy rövid időre elméjében megháborodhatott, de férje elvitette a bakonybéli kolostorba, ahol egy szentnek tartott barát gyógygyította. Ezen kívül kocsmát is tartottak, melyet a rossz nyelvek bordélyháznak vélték és melyben haláleset is történt. Némelyek Bogyó Pált a jóakarói közé sorolták, mivel állítólag tanácsokkal látta el, Biczó Erzsébet pedig pálinkával kínálta. Annyi bizonyos hogy valamely földjét zálogképp eladta neki, valószínűleg éppen azt, amelyről a trágyahordás és a kiűzetés történhetett.

helységek: Kiskér, Nagykér, Bakonybél, Komját

érintett személyek: Bába Imre, Biczó Erzsébet, Bogyó József, Bogyó Pál, Mészáros Ferenc, Tóth Erzsébet, ifj. és id. Tóth Ferenc, Tóth György, Újfalussy Zsuzsanna

tanúvallomásokban: János molnár, Baráth Erzsébet (Kk, 32), Biczó Ignác, Bocz Benedek (Kk, 55), Ferenczy Mihály szolgabíró, Gyurik Ferenc (Kk 55), Gyurik József, Jarosik József (Kk, 40), Juhász József esküdt, Kolarovich Péter (Kk, 50), Kölesi, Morvai Ilona (Kk, 39), Noszál Borbála (Kk, 32), Rácz Mihály (Kk, 60), Suskovich István (Kk 49), Suskovich Zsófia (Kk 54), Szakálos Ferenc (Kk, 47), Szórád András, Szórád Ilona (Kk, 46), Tóth Erzsébet (Kk, 40), [Tovina]

-irat kezdete-

¶

De eo Utrum!

- 1[mi] Valya meg hite szerint a Tanu, jelen volte akkoriban, amidőn Nemzetes Ujfalussy Susanna Asszony Kis-Keri fundarul tragyat hordani akart? ha jelen volt és tudgya valya megh aztat melly Unepek tajkan volt az az tragyanak hordasa? és mert nem hordatta azon tragyat emlitet Ujfalussy Susanna Asszony Nztes Bogyó Joseff Ur hitvese? azon fundusrúl? nem külömben
- 2do Valya meg azt is letett hite szerint, kivolt azon veszekedésnek és vilongasnak oka? nem de nem Biczó Eörsébet maskint Bábane és annak Tóth Ferencz Névő fia és Tóth Eörsebet Miszaros Ferencz hazastarsa: azér hogy az Marhajat és cseledit Udvarabúl meg nevezet Ujfalussy Susannanak Ki úszte és Ki verte magat pedig az reqvirens Asszony mentejt és Kotényit le repegedtvén ucza közepire Ki taszigaltak? hogy ha pediglen ugy
- 3tio Kornyú aló Kippen beszélye elő Ki verte Ki elsőben azon Ujfalussy Sussanna Asszonynak az Udvarabul az Marhajat? s- azutan Ki csoda és mikippen nem eresztette az [ud] varban az szekerit? s- Kicsoda verte és utotte az marhajat és béresit? mivel vagy is micsoda eszkozekekkel allotak elejben? s- Kicsoda melly biressit ütöttik és mert s- mikippen torettik ell az reqvirens Assszonynak az szekerit?

- s- mit cselekedet akkoriban
- 4to Micsoda illetlen szokkal, vagyis szitkokkal illetve Babane vagy-
is Tott Ferencz, es Tott Eörsebet Aszony Meszáros [Ferenczne] azon az Udvaron az-
reqvirens Aszonyt?
- 5to ~~Volté szokassa valaha Ujjalussy Sussannának az szomszedok-
kal veszekedni? vagyis valikit sajhazni vagy kurvazni?~~
ellenben
- 6to Vallya meg azon le tett hite alatt a Fatens micsodas életett¹
visselt említett Biczó Eörsébet Aszony s- mert és miokra valo
- 5to nézve Kőtoztette eöttet előbenyi Ura Nehaj Tótt Ferencz hars
fa kötelel az agyra ƣ es mert hordosztatta Borbilokhoz és Ka
lasztromokba?

-második oldal-

I.

- lastromokba? s- mert? s- mikippen futkosot az Uczakban
vagyis hatarban, és mit cselekedet vagyis mit szedett
az mezoben azon futkosasaban? és mért fűresztették az
füves fürdőkbén említett Biczó Eörsébetett, és mért s- miczo
da fűveket vartak az pruczlikjaban? s- mit tett azutan az pruczlik
ban varott fűvek utan?
- 7to Arúlt á valaha Korcsmát említett Biczó Eörsebeth?
ha arúlt minémeö Szemileket tartott Szálason ma
- 6to gánal? Nem de nem vandorlokat? és miért jartak az háza
hoz qvartélozó Nimetek is mitt csináltak ottan
azon Szálás tartó rősz Szemilyek, es Katonák ejel Nappal
az hazánal? Nem de nem Bordilyhaznak tartottak azt
lenni, és Nem de nem Ember halális törtint ott? Azon ki
völ mely hazákhoz leg többnyire járult említett Biczó
Eörsebeth, és miért járult leg inkább azokhoz az házak
hoz s- minémeö házak voltak azok az kikhez tar
tott Biczó Eörsebeth. Azon fölül vallya meg aztis
azon hite alatt micsoda Czimboráskodása volt Bo
gyo Pálnak Biczó Eörsebettel? s- minémeö [Joszá]
gat birja vagy birta annak s mert lett annak
oly jo Tanuja Bogyo Pál, Nemde nem azirt hogy
eö volt ingerlesztője vagyis Tanács Adoja Biczó
Eörsebethnek ezen villongásra, az Biczó Eörsebeth pedig
len Bogyo Paalnak minden Napi Palinka Fözője,
Mind ezek föllöl pediglen vallya meg aztis a Tanu azon
hite alatt kit tudna ezen dolgokban jo bizonyiságnak [leni]

-harmadik oldal-

II

Ao 1779 die 4o Januarij in Possessione Nagy Ker

¹ más tintával javítások: s [mi...] előbeni Uraival Tott Ferenczel? vagyis szomszigyaival? nem de nem
mindenkor/ veszekedő aszszony volt Biczó Örsébet s miokra valo nizve hajtotta el hazabul/ eöttet nehaj oregh
Tott György [...] Biczó Orsebetet?

In Cottui Nittrien, adiacen et ad I. Sedes de Verebell,
et So Georg pertinen etc.

De eo Utrum ?

Primus Testis Providus ~~Stepha~~ Fran Gyurik ex Possessione
Kiss Ker Annor cir 55. erga depositum Corporale
juotum et quidem Ad lum. 2. 3. 4tum nihil verum
[ad] 5tum a Fatens nem [...] tudgya ~~azta~~ nemis tapasztalta
hogy deutralis Biczo Eorsebeth Aszony veszekedő
Aszony lett volna, amint azt sem hogy nehai
Totth Ferencz említett aszonynak Ura hazától ell
hajtotta volna, Említi mind azonaltal aztat hogy
bizonyos üdőben |: Amid regieb livin a dolog ~~udeire~~
esztendeire nem emlékezik, hogy deutralis Biczo Eörse
beth Aszony az Agyara le volt volna kötve, ki is
akkoron eszibül kibodulva lett volna, kitis meg
gyógyítása vighet a Fatensnek Joseff nevő egy Teszvi
re eötöd magával bizonyos Bakon-Bér nevő helysig-
ben, ott liveő Lelki Attyához által vitt ligyen, holottis
mitt véle tettek a Fatensnek nem Constal, tudgya
mindazonaltal hogy vissza jövetelivel már az Aszony
jobb elmivel bivelkedet, hogypedig többször irtt Biczo
Eörsebeth vagy Furosztetett volna vagy pedig va-
lami Füveket pruszlikjaban vartanak volna
sem hallotta sem tapasztalta. Ad 6tum Az igazhogy
Biczo Eörsebeth Aszony Koresmat tartott volna minimeo mind
azon által személyeket tartott volna nem tudgya
hapedig Nimethek oda jartak volna nem másert hanem
Bornak ivasáert, innét hogy bordelyhaznak tarta-
tott volna az nem való: Ember halal ugyan
törtint de azis ugy hogy amidön Egyház napja
lett volna és szokás szerint Isteni Szolgálat
után az Komjathi Iffjuság, többiekkel mint
Korcsmahazhoz öszve gyűltenek volna ki meny-
vén ~~It~~ bizonyos Janos nevő Molnárnak Fele
sige |: akiis deutralis Aszonynál, meg [Szolgálatott]
kaphatott volna tartozkodott :| ~~bijöv~~ kiis bijö
vetelivel Molnar Uranak mondván a [Fadot] ugy mond
a kint livő Cseledsig mind ell hanya huzakodnak vo-
nakodnak ki is az Fajanak oltalmazásara ki
menyven

-negyedik oldal-

‡

menyvin kitis midön a Fatens latni ment volna már
akkoron az Cseledsig ell Szaladott a Molnart azonb
ugy ütni s verni tapasztalta hogy harmadnapra
lelkit Isteninekis botsajtotta. Jambor életünek ta-
pasztalvan Biczo Eörsebetet az Fatens hogy azirt
valami Czimboráskodó rossz eletett ~~tapasz~~ tett vol-
na nem tapasztalta, hogy azonban említett Aszony

nak Bogyo Pal [a bizonyos földit] ell adta ligyen azt jól tudgya a Fa-
tens többnyire minemő Tanuja lett volna Bo-
gyo Pal említett Aszonymnak vagy is Tanacs adoja
az nem tudgya. Tudgya mindazonáltal amint azt sem hogy Bo-
gyo Palnak említett Aszony hogy minden nap Palinka Fözöje lett
volna Soha sem hallotta.

Secundus Testis Providus Stephanus Suskovich in Eadem
Possessione Annor Cir 49. juratus examinatus fassus
est Ad 1um. 2dum 3ium et 4um nihil Ad 5um előbbenyi
Tóth Uraval Tóth Ferenczvel, Deutralis Biczó Eörsebeth
Aszony hogy valami rossz élettel |: néha néha öszve
Zajdulason kívül :) töltött volna, közeliben lakván
soha sem tapasztalta, amint azt sem hogy szom
szidgyaival huzakodot es [vonazakodott]² volna tu
dgya, mindazon által aztat, hogy mintedgy 18.19 eszten
dö előtt deutralis Aszony elmijeben meg bodulvan ak
koron Ura Totth Ferencz az Agyhoz harsfat vagy
más kötélvel meg kötöztette, kittä allföldre
levitettvén bizonyos Sz. élető Lelki Atyahoz, [honnéty]
visza jövetelivel tapasztalta az Fatens hogy jobb el-
mije lett volna, mitt cselekedet azonban vagyis
mitt szedet volna az mezőben vagyis miért fürűsz
tettik s-miert füvet vartak volna az pruszlikja
ban azt at Fatens nem tudgya nemis tapasztalta
hanem masoktól beszilleni |: kiknek neveit recen
scalni nem tudgya :) hallotta hogy deutralis Biczó
Eörsebeth Aszony fürűsztetett. Ad 6tum hogy Biczó
Eorsebeth Aszony korcsmat Árult az bizonyos Amint
azis hogy valamint más korcsmahazhoz jó és rossz Sze
mily bimenyi szokottak ugy deutralis Aszonymnak korcs
mahazahozis, minemeő Azonban bi menő Szemilyek
rosszat ell követtek volna ezt nem tudgya amint
azt sem hogy azon korcsmahaz Bordily haznak tar-
tatott volna

-ötödik oldal-

I

tartatott volna, hogy kis Keren ember halál [törtint]
jól constal az Fatensnek, de Biczó Eörsebeth [Aszony]
akkoron Korcsmaroskodotté vagy sem azt nem [tudgy]
hogy deutralis Biczó Eorsebeth aszony Attyafiait lattogatta
volna, és csak jö bötsöletes hazakhoz járult volna jól tudgya
az Fatens innét téhat aztis jól említi a Fatens hogy Ne
mes Bogyo Paalval semminemeő Czimboráskodasa nem
volt hanem hogy bizonyos portiojat Zalogkip töle meg-
vette, Azonban minemeő Tanuja vagy ingesztellője Bogyo
Paal Biczó Eörsebethnek lett volna a felől semmit sem
tud az Fatens beszilleni, többnyire soha sem latta so

² vagy [hogy] Totth György öt ell hajtatott

ha sem tapasztalta snemis hallotta hogy deutralis Aszony Pálinka Fözöje lett volna Bogyo Paalnak.

Tertia Testis Sophia Gy Suskovich Providi Fran Gyurik [Consortis] ex eadem Possione Annor Cir 54. jurata examinata ad deutri puncta fatetur Ad 1um. 2dum 3[am] et 4um nihili verum ad 5um deutralis Biczó Eörsebeth Aszony Uraval hog jó eletett töltött jól tudgya az fatens Amint aztattis hogy szomszidgyaival nem huzakodot s- nem vonakodott, hogy azirt roszasagaert öreg Totth György ki hajtotta volna sem tapasztalta sem hallotta, hogy ~~azirt az Urais~~ pedig az Ura harsfa kötellel le kötözte volna azt nem latta a ~~Tanu~~ hanem tapasztalta aztat a Tanu hogy mint egy 18, 19dik esztendő előtt deutralis Biczó Eörsebeth Aszony elmijiben megbodulván akkoron ~~jobbja~~ ~~ra~~ jart kelt eszin kivöl kittis annakutanna Ura Bakonbirben bizonyos lelki Attyahoz le küldvén ki is visza jövetelivel már jobb sorsban laczatott lenni hogy pedig azon bodulásában Napa³ Aszonya azon okból furusztette hogy előbbenyi eszre hozzattasik az bizonyos de hogy pruszlikjaban fővet vartak volna azt nem tudgya. Ad 6ta Igenis jartakmind Nimetek smind rosz Szemilyek az ~~Koresma~~ deutralis Biczó Eörsebeth Aszonyhoz, de ugymint Korcsmáresh házhoz ollatin Szemilyek jarni Szoktak. dehog azirt Bordily haznak tartatott volna az nem Constál az Fatensnek. Egyház nak Napjan mind korcsmahazhoz öszve vegyeledvén az nép hogy bizonyos Molnárt az ott ivo Nepsig agyon sujtott az bizonyos. Biczó Eörsebeth Aszony Attyafiai hazait latogatni szokta. [Az] hogy ~~pedig~~ Bogyo Paal valami Czimboráskodo Biczó Eörsebethel eletett töltöt volna nem tudgya, hanem hogy bizonyos jussat említett Aszonynak Zalogkep Bogyo Paalnak vetette volna az valo in reliqvo nihil.

Qvarta

-hatodik oldal-

Qvarta Testis Elisabetha [Barath] Providi Fran Szakalos ex pfata possione Annor Cir 32. jurata examinata fassa est Ad 1um. Amidön N. Ujfalussi Susanna Aszony Kis Keri fundusaról tragyát hordani akart szinte a közben a Tanu az Uttczan által menyvén látta azirt, hogy azon Fundusnak az [Kapuja] között arok livin oda Totth Ferencz [Semivi] lett úttál Istans Aszonynak Szekerit bi botsájtani nem akarta mely udöben mindazáltal ~~azirt~~ tortint arról tellyesigél nem emlíkezik az Tanú Ad 2dum Már akkoron amidon az huzakodas és vonakodás lett volna jelen az Fatens nem livin nem tudgya azirt ki az Utteza közepi

³ anyós

re Instans aszont ki taszigalta volna. Ad 3ium
~~nihil~~ Ad 4um nihil. Ad 5um a Fatens három eszten
 deig nehai Tott Ferencznel es deutralis Biczó Eorse
 beth Aszonymal Szolgálván, tudgya azirt, hogy mind
 Urával, mind Szomszidgyaival edgyezni tudot emli
 tet Biczó Eörsebeth Aszony. Hogy azirt eoreg Totth Geögy
 töl az haztol ki [üzettetett] volna azt nem tudgya [~~tu~~]
~~edgya a mindazonal~~ amint aztat sem hogy meg volt volna
 köttel, hogy pedig deutralis Aszony elmijiben meg bodolt
 volna az való és ötet az Ura allföldre bizonyos
 Sz. Barathoz küldötte [~~vitte~~] volna arrul jól emlikezik az Fat
 tens ~~amint arrulis hogy visszajöveteli~~ de hogy fü
 rüsztetett volna és pruszlikjában bizonyos Fü varra
 tatott volna nem tudgya. Ad 6um Az igaz hogy
 említett Biczó Eorsebeth Aszony Korcsmat tartott
 is hozzája mint korcsmahazhoz jo is roszt személy
 iváskép biment, De hogy Bordilyház lett volna, Am
 bar három esztendeig ott Szolgalattyát töltötte volna
 soha sem tapasztalta. Azonban hogy Ember halál törtint
 az bizonyos ki is oly Forman Szolgalattyában e Tanunak
 meg törtint hogy bizonyos Molnarnak Felesige Urának
 hirül hozván hogy Faját ott liveö Cseledtsig Szivel hor
 dana, Melyreis Ura ~~ki~~ az fanak oltalmazasara ki meny
 vin akkoron Komjati [Tovina] és Kölesi nevuek lesúj
 tottak kiis harmad napra lelkit Isteninek botsajtott
 ta. Mashova Attyafiakon kivöl hogy jart volna nem
 emlikezik á Tanu. dolog üdeiben hogy Bogyo Pál Biczó
 Eorsebetet mind Ura éltiben mind pediglen Eözvegyi ko
 raban segiteni szokta jól tudgya az Fatens Amint
 aztis hogy Bogyo Pal deutralis [Aszk] bizonyos jussát ell
 adta ligyen. In reliqvo nihil

Qvinta

-hetedik oldal-

H

5ta Testis N. Helena Szorad ex pfata possione [An...]

Cir 46. post depositum. Corporale juramentum [...]
 [Qiuserta] deutri puncta. nihil. ~~et [isdem] ad 2m Ad 1~~
~~2. 3 4 5.~~

6to Testis N Elisabetha Totth N. Benedicti Bocz Consors [i...]

saepius fata possione Comorans Annor Cir 40 [~~depo...~~]
~~sito [pvie] Corporali [jurte]~~ erga Felicim partum exami
 nata Ad 1um 2. 3 et 4um fassa est nihil Ad 5a hogy
 deutralis Aszony Tott Ferenczvel előbbenyi Uraval
 igaz eletett töltöt [conszal] Fatens [Asznak] amint
 azis hogy ambar közeliben hazához lakott [volna] deutralis Aszk ~~ott volna~~
~~az Tanuhöz~~ de hogy veszekedő huzakodo porlekedő
 említett Biczó Eorsebet Aszony lett volna nem hallot
 tta, s- nemis tapasztaltatta. Hogy nehai Totth Fe-
 rencz előbbenyi Ura deutralis Biczó Eorsebeth Aszt

megkötöztette volna az bizonyos s- nemis más ok
bul hanem hogy esziböl meg bodólt volna, kitt is
Bakonbirbe [Fater] kocsin bizonyos Barathoz le küld
vén Ott orvosítottak ki is vissza [jövetelirül] jobbacskan
lenni lateztatott, itthon is orvosított de mivel
fatens Aszony nem tudgya. Ad 6. hogy Biczo Eörsebeth
Korcsmát tartott az való és oda minden Fele Nép
bi ment mint Korcsmaban azis való, de mitt tettek
Fatens Aszk nem Constal. Amint az sem hogy Bordély
ház lett volna, hova jart Biczo Eorsebeth fatens Aszny
nem tudgya, hogy valaha valami Czimboráskodása
lett volna Bogyo Palnak Biczo Eörsebethel soha
sem tapasztalta de Caetero nihil

7ma Testis Barbara Noszal Providi [Joseffi] Jarusik Con
sors ex pfata poone Annor Cir 32. jurata exami
nata fassa est. Ad 1um 2. 3 et 4. nihil ad 5um Ambár
ket esztendeig a fatens deutralis Aszt ~~szolga~~ Ferje-
vel Szolgaltta volna, dehogyl életén kívül Biczo
Eörsebethk mast [n] tapasztalt ~~volna nem~~ volna nem
tudgya az [Tanu], mint aztat sem tudgya hogy szom
szidgyaival huzakodo s- vonakodo lett volna, le kö
tözte ugyan az Ura bizonyos Lanczval de csupan
azon okból hogy eszibül megbodólt, kitis az allföld
re orvososa s vigget [leküldötte] itTHON Masoknak jo
vaslásából [füröszötik] de hogy pruszlikjaban mitt azt
vartak volna Ambár ejel nappal az Tanú mellette
lett volna le ménsuM tapasztalta

Ad 6um

-nyolcadik oldal-

H

Ad 6um Jartak minden Fele Szemilyek mind korcsma
[haz] de azirt Bordilyház nem volt ~~Emberhez~~ jo
Szomszidgyaihoz mind bötsöletes Emberekhez jar
ni, Szokott de hogy azirt valakivel Czimborás
kodot volna Soha sem tapasztalta.

7ma Testis Helena Morvai Relicta Josephi Gyurik ex
[eadem] poone Annor Cir 39. post depositum Corpo
rale [jurtum] Ad 1um 2. 3. et 4um nihil. Ad 6um
Uraval Szomszidgyaival bötsöletesen élt Biczo
Eörsebeth Aszony hogy pedig meg bodulásaban meg
kötöztette az Ura és ötett orvosította az igaz [amint]
ad 6tum azis hogy Korcsmát arult a hova minden
fele Szemily bi jarni évásnak Kedvéert Szokot
az bizonyos de azirt hogy Bordilyháznak tarta
tott volna nem tudgya a Tanu a jo Szomszidokat
deutralis Aszony latogatni Szokta de hogy Cim
boraskodasa valakivel lett volna azt nem tapasz
talta az Tanú. In reliqvo nihil

8vus Testis Providus Petrus Kolarovich aeqvé ex eadem Posio

Annor Cir 50. post depositum Corporale jurtum Ad
lum 2dum 3ium et 4tum nihil ad 5um hogy Uraval
vagy Szomszidgyaival deutralis Biczó Eorsebeth
aszony huzakodo vonakodo életet töltöt volna
nem tudgya az Tanu amint azt sem hogy öreg
Totth Gyeorgy Biczó Eörsebetet hazától ki haj
totta volna. Ad 6tum Arult Korcsmát bizö eör
sebet Aszony hova mind jambor mind korhel em
ber bi Szokot jarni de hogy valami roszasagot
tettenek volna nem tudgya amint az sem hogy
Bordilyhaznak tartatott volna. bizonyos Molnár
ember ki fajanak oltalmazásara az korcsmahaz
ból hogy kiment volna ott livö komjáti ivok
hogy ötet agyon ütöttik constal az Fatensnek
hogy pedig valami rosz házakat, és Szemilyeket
deutralis Biczó Eörsebeth aszony látogatott volna
kivel aval Czimboraskodott volna nem tudgya
Bogyó Páll ugyan mind ~~eltib~~ Urának eltiben mind pe
diglen Eözvegyi Statusában Biczó Eörsebetet latogat
ni Szokta de miért az Fatens recensealni nem tudgya
tudgya azonban hogy bizonyos jussat Biczó Eörsebetnek Bo
gyó Pal el adta volna. tudgya.

-kilencedik oldal-

9nus Testis Providus Michael Rác ex possione [Kiss K...]
Annor Cir 60. deposito pvie corporali jurto. [Ad...]
2dum 3ium et 4tu nihil. Ad 5tum Uraval [Szomszidgy...]
val jól élt deutralis Biczó Eorsebeth Aszony hanem [Ipa...]
javal Nehai öreg Totth Gyeorgyel öszve gubakodvan
Fatensnakis [panaszokodot] az Menyem úgy mond
azt akarvan hogy mindenemet nekie adnám de hogy
azirt kihajtotta volna az hazatol nem Constal az
Fatensnek. Igaz az hogy Ura az deutralis Aszt meg
kötöztette de csupan csak azon okbul hogy elmije
ből meg bodolt: panaszolkodvan fatensnek hogy
nem tud vele mitt cselekedni mind itthon azirt
ötett gyógyitatta mind pediglen Ura gyógyításkep
bizonyos Sz. helyre ell vitette. de hogy deutralis
Aszony mezöben vagy masutt Füveket Szedet
volna vagy pruszlikjaban Fuvet vartak volna
nem Constal az Fatensnek. Ad 6tum Mint korcs
mahazhoz mindenfele Szemilyek jartak de hogy
valami roszasagot ell követtek volna vagy az
Korcsmahaza Bordilyhaznak tartatott volna
nem tudgya Fatens, hogy pedig bizonyos [Molnar]
Komjáti Parasztok adgyon sujtottak volna csak
halotta, hogy valakivel Czimboraskodot volna sok
szor irtt Biczó Eorsebeth nem hallotta, nem tapasztal
ta hog Tanácsot adott volna Bogyó Pál Biczó Eör

sebethnek a villongásra azt nem hallotta a Fatens
hanem többi között midőn már az Szina bi volt volna
hordva az Uttczán vigig menyvén Bogyo Paal akkor
tőle mondani hallotta ~~En~~ által kialtván Kertben
liveő Tott Ferencznek te ugymond ha én veletek
volnék En Bogyo Joseffet az Ebattát le vernim
ha veletek volnik mi [kurvanya] ván itt öneki
In reliqvo nihil

10ma Testis ~~Georg~~ Josephus Jarosik ex [Saepius fata] poone Inqvilinus
Egr Andrea Szorad Annor Cir 40. juratus examinatus
fassus est Ad 1um 2m 3ium et 4um nihil Ad 5um Jo Asz
szonyinak ösmeri deutralis Biczo Eorsebeth Aszont hogy
azirt Uraival es Szomszidgyaival huzakodot s vonako
dot volna nem tudgya nemis hallotta In reliqvo
audita refert Ad 6tum Igenis tartott Korcsmat
hovais jo es roszt Szemily jart mint korcsmahaz
hoz ollatin Szemilyek jarni Szoktanak de hogy
[azirt]

-tizedik oldal-

†

azirt Bordilyhaznak nevit erdemlette volna nem
tapasztalta s- nemis hallotta, amint azt sem
hogy roszt Szemilyekkel hazakat gyakorolta
volna vagy kivel Aval Czimboráskodot volna
In reliqvo nihil.

11mus Testis Fran Szakalos In poone Kiss Ker Comoras
Annor Cir 47 post depositum Corporale jurtum
[Ad] 1. 2. 3. 4 [~~... nihil ...~~] nihil et Ad 5tum hogy deutralis Biczo
Eorsebeth Aszony esziben meg bodult jól tudgya
de mitt tettenek vele arról nem emlékezik.
Ad 6tum [prout] pcedens in ordine Testis adhunc punc-
tum [dicit].

12no Nobilis Benedictus Bocz in poone Kissk residens
Annor Cir 55. deposito pvio Corporali jurto Ad
1[m] 2 3 et 4 nihil Ad 5[tu] hogy Biczo Eörsebeth
aszony előbbenyi Tott Ferencz nevő Uraival és szom-
szidgyaival jo eletet töltöt Constál Fatens Urk
amintazis hogy öreg Tott [Gyeorgy] Urk hazaból ki
nem hajtottak hanem saját jo akarattyábül Bi-
czo Ignacz Urnak ~~mi~~ hazához által költözködtek
meg bodolvan azonban Biczo Eorsebeth aszony hogy
ekkoron Ura meg kötöztette s eőt [a] gyógyította az
való de hogy hatarban most recensalt Biczo Eor-
sébeth Aszony Fuvekert imit amot az Mezőkben
futkosot volna soha az Fatens nem tapasztalta
sőt nemis hallotta amint azt sem hogy Furusztöt
tik volna és pruszlikjaba fuvet vartak volna
Ad 6[tum] Valamint Mas KisKeri Ns Uraimek közül
Korcsmat tartani Szoktanak úgy deutralis Aszony

is Korcsmat tartott, hovais valamint mas korcsma
makra ugy [Arrais] jó és rossz szemilek jarni szoktak
volt de hogy valami vitek ell követtetett volna
vagy azirt Bordilyháznak tartatott volna nem
hallotta Fatens Uram [honnetis] hogy kivel aval
N. Biczó Eörsebeth Aszony Cimboraskodot volna
nem tuya nem tapasztalta Fatens Ur. Amint [Az...]
hogy jó Tanuja vagy Tanacs Adoja lett volna Bogyo
Pál Biczó Eörsebeth Aszk vagy pediglen most irtt
Aszony minden Napi Palinka főzoje lett volna Bogyo
Pálnak.

Super cujus

-tizenegyedik oldal-

I

Super cujus Invisitionis [Serré pScripte:]

Michaël Ferenczy Judliu mpa
Josephus Juhász Jurassor mpa

-tizenkettedik oldal-

†

Inquisitio Nobilis Dnae
Susannae Ujfalussy qva
NPérill ac Grosi Dni Josepho
Bogyo Conthoralis die 4ta
Januaris 1779. peracta.

Contra

N Elisabethani Biczó Francisci
Condam Totth modo vero N. Eme
rici Baba Viduam et Filium
Fra Totth.

Fas 3o No 161

Acta Anni 1779.

17o

Acta Juridica.

18. 1779 A pálinkafőzés és -árusítás Dicskén

A pálinkafőzés, -árusítás és -fogyasztás már a 18. században is nagymértékben folyt. Akkoriban is jó üzletnek számított, például Dicskén is, annál is inkább mivel a helyi kocsmáros nem a jó minőségű italáról volt híres, nem beszélve arról hogy számláit sem fizette maradéktalanul. Az ügyben a Dicskén szokásos büntetések mértékére is kitértek.

helységek: Dicske, Verebély

személyek: Bába Ferenc, Bába László egykori hadnagy, Budy Sándor, Csarabo Károly egykori hadnagy, Haluz János, Hugó László, [Ilcsik] János (D, 38) egykori tizedes, Klempay János (D, 30), Komáromy András, Komáromy László (D, 60), Nehéz András (D, 59), Péntes Sándor (D, 55) egykori hadnagy, Rácz Sándorné, Sipka György (D, 50) egykori tizedes, [Snacza] György (D, 30) egykori tizedes, Török János, Várady János (D, 80)

-irat kezdete-

Ao 1779. Die 27a Juny in uppido Verebell [de I. Comita...]

Bar adjacente alias ad [pnis certionem] I. Sedium de Verebell et So [Georg...]

Curialis [Possessiones Dicske]

spectante ad regni [Setienam] ~~Dnorum~~ [Compossorem Dicskeiensium]

juxta [erga] ~~prae-apposita~~ [psentata] nobis de eo utri puncta Nos infrascripti [Praed],
et jurassor [seqnentes exeginenz] Juratas Testiam Fassiones.

De eo utrum

1a Tudgyae a Tanú hogy [amidun Budy] Sandort és akar mellyiket ennek előtte Kocsmárosnak az Nemes Dicskej helység meghfo-
[gatta] volna, és ugy fogattak hogy az ollyatin palinkat mellyet Dicskén főznek Ket garasaval iczeit [Keresnek teretczen] be venni

2o Vallyon [szedtei] Dicskei [Katlanosoknal] az Palinkat az [midun] kinaltak ötött, vagy sem?

3a Vallya megh aztis hogy [Conventioja] Szérént tartott tiszta italt.

4o Katlanyosok irant valo buntetés kinek számára rendeltetett, vallyon korcsmarosnake, avagy az helység számára vallya megh.

5o Bizonyose hogy Katlanoknál valo palinka ital véget tizen Ket forintote toties [et] noties rendeltett, avagy csak kéttö.

6[um]Büntettek e valakik Compossessor urajmek, avagy Zsellérek Közül, ha büntettek, vallyon tizenket forintokb é, avagy csak Kettőben.

7o Igazé hogy Nemes helység rendelése ellen Dicskej korcsmanak Ki menetelé utan [Budy] Sandor [bort, palinkat arolt] volna vallya megh.

8o Ezen dologban kit tudna legh jobb Tanunak lénni:

Primus Testis N. Joanis Varady in Possessione Dicske degens annorum cir 80. [praené] deposito corporali [juramento] ad 1m fatetur [affio... hac] Igenis tudgya és jelen volt midün Budy Sandort Korcsmarosnak fogattak Dicsken [urak], ugy hogy helységb lévő Katlanoktul az palin

kat tiz pénzevel tartozon korcsmara be venni, azon
szerént többi korcsmarosukis ugy szoktanak [szegüdni]
Ad 2m az valo Katlanosoktul ollyatin palinkat [hol]
szedte

-második oldal-

Szedte hol nem utollyara mivel kész penzül fizetni nem akart
[néki...] szukségek [levin] pénzre hételben nem adtak ha-
nem haztul arultak de legh főbben hegyek alul [tiz] korcs
maros otso palinkat kapvan, itt valokal nem [gondola]
[minden... ... kaptak]

ad 3m Jol lehet megh vala nekie parantsolva bünte
tés alat hogy tiszta italt tartson mind az által egész
esztendőb ~~altal~~ igen ritkan volt tiszta itala, anyira-
hogy szigyen volt [palaczkaval] megh az utczanis vé
gég vinni mert bontos, és mucskos vala töbshér [mint]-
nem, ad 4m Katlanosok Kik palinkát aroltak,
ennek élütte hol egy forintra, hol pedig Kettőre bün
tetteték, és illyetin büntetés mindenkor helysig had-
nagya Kezénél számadasa alat maradot vallya.

ad 5m Soha sem hallotta az Tanú hogy az Katlano
soktul palinka arultasa miát tizen Ket forint lett
volna rendelve hanem csak Kettő és nem több, és
igy ad 6m soha túbre egy vagy Ket forintnál az ollya
nok nem büntetüdtek, ad 7m nihil. ad 8m Pin
zes Sandort, Nehéz Andrast, és ~~töbket~~ Komaromy
Laszlot, és túbeket ezek bizonsagnak vallya.

Secundus Testis N. Alexander Pinzes ibidem degens, anor
cir 55. [praevie] deposito corporali [jurto] ad 1m [Valamint]
Budy Sandor, ugy az töbi korsmarosokis, ugy szegőt
hettek ugy az helységebeli palinkat mindig Ket gara
saval Korcsmarosokk bé vegyik, ad 2m Fatens
helyseg hadnagyais lévin, valob tudgya hogy ugy volt
az szegődése Budy Sandornákis, de megis az valo
palinkat be nem szehette, nemis ~~adtak~~ akarták pénz
nélkül nékie adni, mert nehéz füzetö vala, néha [sir]
vais mentek töle azért hogy megh nem füzetett, ad
3m sem palinkat [jot], sem bor italt tisztat ritkan
tartot mivel az bort mihelett szekerül le hengeretet
tik mingyart csapra ütötte, azon [boritossan] arolta
szamta

-harmadik oldal-

†

[Szamtalanszor], Többi közt hegyek alul [hozot palinkaj...]
nem ihattak, [Racz] Sandorne aszony [maszor füzteki...]
illyenekért pedig Conventioja szerént mindenkorra
büntetésöl Ket forint vala rendelve de ekoraig meg
semire nem büntették, ad 4m Valahanszor Katlanoso

kat büntették Kit egy forintra Kit tizeneöt garasra, Kit csak fel forintra ollyatin büntetés hadnagy Kezeb men vin, [Templomra] szoktak adni s- nem [Korcsmahasz] vallya. ad 5m et 6m Tizenket forintra palinka arulta tasért soha senkit nem büntettek, hanem amint follul megh vallotta, Komaromy Andras ma [mat] egy forintra [Baba] Ferenczet, Hugo Lászlót és tübbeket föllyeb nem büntették. ad 7m Hugy [Budy] Sandor miolta nem Korcsmaros italt arult volna á szöllő hegyen masoktul hallotta. ad 8m egész helységet vallya bizonságnak lenni.

Tertius Testis Georgius Sipka Inquilinus Dicskeiensis anor cir 50 deposito corporali [jrto] ad 1m elobenyi eszten dőkben Tizedes lévin, jól tudgya hogy az Korcs marosok ugy fugatattak az Dicskej Katlano soktul [tartuzen] be venni [iczeit] az palinkanak tiz pénzével. ad 2m Vallya hogy sok izben Ki naltak Budy Sandort palinkaval az Dicskej Katlanosok, de mivel nem akart kéz pénzul füzetni rősz füzető volt nem adtak nékie, és eő [magha] nem is kévánta ~~mivel~~ mert hegyek alul [otsob] hordot, [Kénél] sokszor az [votkais jub] volt olyan [gyarlo] vala, ad 3m gyakorta Budy Sandork ollyan bor itala volt, mint az moslik, palinkatis ritkan arult jot, ad 4m nihil, ad 5m [tudja] Hugy ti zenket forintra valakit palinka arulasert helyseg ben büntettek volna, soha nem hallotta, hanem egy
ugy

-negyedik oldal-

Ket forintra tübre nem hallotta ad 7m Simplicia audita [re] fert,

Qvartus Testis N. Ladislaus Komaromy [indieta Possessioe] degens anor cir 60 [praevie] deposito corporali juramento ad 1m fatetur Bizonyos az hogy valamint az tubi korcsmarosokat, ugy Budy Sandortis oly forman fogattak, és ugy egyez tenek hogy helysegb [fozna] palinkat Ket [garrasaval] icze it mindeneknek elot tartozon bé venni megh [ab] tart, [irdekét] ne vegyen: [Azer...] Ad 2m [eleinten] ot valo Katlanosoktul sz [baeszd...te] ugyan de nem sokara mivel [irdikeül] otsob Kapot, [ha hoza] vit tikis ell venni nemakarta, azon okbulis hozaja [tobó] nem vitték hogy Ket három Korso palinkavalis tartozot, mivel megh nem füzette az irant helység hadnagyanak [Katlanosok] panaszt tettek, ottan mivel se nem füzetett Budy Sandor, sem [szedni] Külső palinkaja levin szedni nem akarta, [mondot] tak, hogy iczenként bizvast azok kaptak de nem [verdöng] számra ad 3ia Vallya Conventiojáb

volt Budy Sandornak hogy büntetés alatt tiszta italt tartson, de az többször [bontos] vala, többi közt Tanuis ambar ritkan masfel iczet házához hozatot olyan volt mint az simito, megh sem ihatak ad 4m 5m et 6m Vallya valamikor Katlanosokat büntette az helység olyan büntetés minditig helyseg hadnagya nal maradot és arol [számotadot] akkor pedig soha senki tizen Két forintra, hanem csak egyre va többre nem, büntették pediglen Komaromy Andrast, Baba Ferenczet, s- többeket, Korcsmarost azonban nem büntették mert ell tudta simítani, in reli quo nihil.

Quintus Testis Georgius [Snacza Inquilinus] dicskeiensis anor ad
30.

-ötödik oldal-

I

30. [provie] deposito jrto fatetur ad 1m 2m audita refert, Hogy néha Dicskej Katlanosoktól Két garasaval [rezera] az palinkának Budy Sandor Korcsmaros be szedet tapasztalta, hallotta. Ad 3m Tiszta italat Zavarosatis latott – ad 4m 5m et 6m Tizedes lévén Baba Laszlo [hadnad] sagab akar Török Jánost fel forintra palinka [arol] tatasért megh büntették, mely büntetés hadnagy Kezénél számodasa alatt maradot, ceteram nihil, ad 7m Budy Sandoral egy hazban lakvan tudgya hogy Korcsmarosagaval Ki maradot Budy [Sandort] cir Két ákó bora, aval mostani Korcsmarost Kinalta, mivel nem akarta ell venni, és Kiarolni Istalob tartvan Szent György nap után maga Ki árolta [iczan] ként. [Coteram] nihil.

Sextus Testis N. Andreas Nehéz [indicta] Possessione degens, anor cir 59. [provie] deposito corporali juramento fatet Ad 1m Sicuti procedente [p] fatetur Conformiter; ad 2m ambar Szegudéseker megh vala Budy Sandornakis hagyua hogy [ot valo] palinkat Korcsmaros beszédgye, mind az által hol magha, [Foth-ersz] hegy allaj palinkaja lévén beszédni nem akarta hol pedig az Katlanosok nem nem adtak oda mivel [keszpenzel] füzetni nem akart, Két három füzettelis ados lévén, holot amazok szaladnak Kesz penzen vették. Ad 3m Conventiojab vala Budy Sandornak hogy Két forint büntetés alatt tiszta italt tartson, [tyonib] többször bontossan arolta, palinkatis roszat tartot [irdikit] ad 4m 5m et 6m [Katlanosoknak] palinka [oroalasért] tizenket forint büntetéssek soha nem volt senkit Két forinton föllül nemis büntettek, amint tavali esztendőb Komaromy Andras és Baba [Ferencz arajmokat], egy egyiket egy forintra,
[masi...]

-hatodik oldal-

‡

masikat ötven pénzre, ollyatin büntetés pediglen Hadnagy
Kezénél Szamodasa alat maradot; ad 7m audita refert
in reliquo nihil.

Septimus Testis Joanes [Ilcsik] Inquilinus Dicskeiensis annoram
cir 38. [praetie] deposito jrto fatetur ad 1m Tizedes levin ezen
Tanu Csarabo Karoll Hadnagysagab valak hallotta hogy
igenis Budy Sandort Korcsmarosnak ugy fogattak, hogy
az [otvalo] palinkat tiz pénzével be szedgye, amintis ad
2m sokaktul bé szedet, de hogy az árat nem jól füzette
nimelynek negyvenicze [aravalis] tartozot hételben
az utan nékie nem adták, ad 3m hol tiszta, hol [bön]
pedig bontos vala az itala, hagy let volna ugymond tiz
ta, mivel estve szekerul le hengerétvín regel azonal
csapra ütütte. ad 4m 5m et 6m egyebet nem tud az
Tanú hanem egykor Haluz Jánost palinka arala
sért egy par gyertyara büntette az helységgh, mel
lyet Templom szamara ~~m~~ megis vetté, Cotoram ni
hil.

Octavus Testis Joanes Klempay ibidem Inquilinum agens
anor cir 30. juratus examinatus, ~~fatetur~~ ad 1m
et 2m ~~Sien~~ et 3m Sienti procedentes Testes fate
tur Conformiter ~~ad 3m~~ ad 4m 5m et 6m nihil
ad 7m Láta ezen Tanu midun helység pasztora Bu
dy Sandortul [palaczban] bort [vit], ugymint Szent György
nap utan, aztis tudgya hogy [ala] valo Mészáros
Legény nala [tanczra tartot] ital mellet, [onnand] val
lya hugy már Korsma [tosajan] Kivül tilalom el
len italt arolt. ~~in reliquo nihil.~~ megh pedig
[Lentya Mondota] Tanu elót hogy eö bézon aminemo bo
ra marat kia arolta, akkor eö nala ugy mond az ör
dog sem parantsol megh latom én [ki parantsol] nékem
in reliquo nihil.

-nyolcadik oldal-

Fas 3 No 160.

19. 1778 Újfalussy Zsuzsanna kiűzetése

1778. március végén ifj. Tóth György özvegyét Újfalussy Zsuzsannát¹, szolgálóit és állatait a férje utáni kiskéri házából Tóth Ferenc árvái kiűzték. Ugyanígy tettek a nagykéri szőlőkkel is. Az ügy nem volt mentes a veszekedésektől sem. Érdekeség még, hogy egy "harmadik" tanúkihallgatás kérdései is megtalálhatóak az iratban, mely szintén a zavaros családi birtokügyekre próbál rávilágítani.

Az ügy egyértelműen kapcsolatban áll a 17. számú, egy évvel későbbi tanúkihallgatás pereskedésével. Valószínűleg a két ügyben szereplő személyek (Tóth Anna Pesztyánszky Györgyné, Tóth Erzsébet Mészáros Ferencné, id. Tóth Ferenc és fia ifj. Ferenc, id. és ifj. Tóth György, ill. Tóth János, nem említve a Biczókat² és a Bogyókat) közeli rokoni kapcsolatban állhattak, ennek felderítése azonban egyedül ezen források alapján egyelőre nem lehetséges.

helységek: Kiskér, Nagykér

személyek: Bába Imre, Beszédes József, Biczó Erzsébet, Bogyó Márton, Fajtli Katalin (Kk, 50), Ferenczy Mihály szolgabíró, Juhász József esküdt, Kár András (Kk, 60), Kucsák Imre (Kk, 24), Kurucz Rozália (Kk, 40), Minárik Miklós (Kk, 50), Pesztyánszky György, Skroványik Márton, Száraz Mária (Kk, 28), Tóth Anna (Kk, 23), id. és ifj. Tóth Ferenc, ifj. Tóth György, Újfalussy Zsuzsanna

-irat kezdete-

¶

Anno 1778o die 15a Mensis May in Possione Nagy Kér, I Cottui Nittr
Adjacen, alias ad I. Sedes de Verebell et So Geog Spectan nos infrascripti Judliu et Jurassor, penes Generalem prae attactar I Sediu Commissionem, ad Requisitionem Nobilis Dominae Susannae Uifalusy, juxta Nobis praesentata deutri-puncta, Sequentes ab infra denotatis
Testibus, excepimus juratas fassiones

De eo Utrum ?

Primo Letett hite szerént vallya megh a Tanu, jelen volté? Lattaé? tapasztaltaé? avagy hallottaé? hogy most folyo 1778dik. Esztendőben, Gyümölcs ojtó Boldog Aszony nap, után negyed napián, az az 28. Martiusban Nehai Totth Ferencz Arvai, az Nehai ifiabbi Totth György Uram meg hagyott Eözvegyit, Nemes Uifalusy Susanna Aszonyt, az meg halálozott Urának Kiss Keri házából, erőszakosan ki Zárták, Lakattyát Istalorol le verték? Szolgaloit S. V. Seörtésekkel, és barom-fiakkal ki üzték s- hatalmassan ki vertik, jelessül pedig, és nevezet szerént vallya megh a Tanu, kik által? és kinek tanatsábul Zárattatott ki említett Uifalusy Szuzanna Aszony, és Annak kik által verettettek Ki Szolgaloja, azon Kiss Keri hazabol, és Udvarabol.

Secundo Tudgyae? Lattaé? avagy hallottaé? hogy ugyan ezen folyo 1778 Esztendőben, ismit Gyümölcs Ojtó Boldog Aszony után, mint egy egy hetre azaz 30dik Martius Napián, Nevezet Ujfalusy Szuzanna Aszont-is mitt Pinczes Szölleibol, Nagy Keri határban livöböl, erőszakosan említett Totth Ferencz fia, ugyan Totth Ferencz nivö, harmad magával ki üzte? és Gátakig kitaszigálta? Kapásait az Szöllő Mun

¹ Mint az előző ügyből már megtudhattuk, később Bogyó József felesége lett. Szuha M. szerint másodjára 1778-ban vette el és 1732-1801 között élt.

² Biczó Erzsébet előbb id. Tóth Ferenc, majd Bába Imre felesége lett.

katol ell tiltotta? es erös szakossan ki verte, es sem kapalni, sem meczeni nem engette? Nevezett szerint pedig kikkel volt azon erösszakos Szöllőnek ell foglalásán?

Tertio Vallya meg, aztis a Tanu ha tudgya? Láttá? vagy is tapasztalta? a vagy hallotta? hogy mért verték ki, ugyan többször nevezett Uifalusy Susanna Aszont, föllebb már meg ért Esztendőben Mostanságh ugy mint Husvét után mint egy két hetre, azaz 29dik Aprilisben, azon Kiss Keri – fundussából. Nevezet szerint pedig ki kapott leg elsőbben is Requirens Aszonyba, s- kik és hányan voltanak nevezze meg? Azok a kik üzték, és taszigálták, vagyis kik vertik, és repegették Menteitt – és kötinnyt az Requirens Aszonyrul? azon kívül jelencse megh aztis és Környű álló képpen beszéllye elő mért kaptak és mért ro hantak az Requirens Aszonyra? s- micsoda rosz szokkal illetik eőtett, s- Kinek lattyára, es hallattyára? Azon föllől mért? es kik verték, az Requirens Aszonymnak az marháját, és minimeő Kárt tettek az Marhájában, vagyis Szekeriben. ha tudgya

Quarto Vallya meg a Tanu aztis, Kinek tanátsával áll többnyire Nevezett Árváknak az Anyok [Bába] Imrené? S- Kihez jár tanátskozni, és Kivel ment el Verebellre mostané Gyülisre?

Primus Testis Providus Emericus Kucsék, in Possione Kiss Kér degens, Nobilis Martini Bogyo Inquilinus, Annor Cir 24.

post.

-második oldal-

H.

post depositum Corporale juramentum Ad 2du adqvod Unice Examinandus, jól tuggya a Tanu mivel jelen volt, hogy deutruban meg irtt naptaikán amidőn Requirens Aszony Pinczes Szölleiben, Nagy Keri Hegyen livőben Embereivel Kapalás vighet jött volna, akkoron Tott Ferencz eleiben álván nekie mondotta, [lodol] ugy mond inend, Semmi Kőzöd többü az Szőlőhöz, Kire Requirens Aszony, a Szöllő enyim livin, Embereinek munkat tenni parancsolt, Totth Ferencz azomban, Kapa livin keziben, otett maga előtt haitván egiz az Gátakig, ott livő Embeire pedig kiáltván hogy Aszonyokat követnék, kikis vele együt az Szöllőből kimentek.

Secundus Testis Andreas Kár, in Possione Kiss Kér degens, Annor cir 60. deposito praevie Corporali jurto Ad 2de ad qvod [aeq] Unice examinandus venit, e fatens másod Magával de Utralis [Szöllönk...] Ki Nyétására Requirens Aszony által ki vitettetett, amint is annak Parantsolattyával a Szöllő munkához is fogtanak, mely közben Totth Ferencz kapa livin keziben, az munkásoknak mondotta, ki ugy mond az Szöllőből! ehez senkinek köze nincsen! ott livin azomban Requirens Aszonyis ahoz fordulván, nekie újra kiáltotta, hogy a Szöllőből takarodna Ki mivel hogy munkassai által a Szöllőnek mivel tetisihez csak tovabbis láttatni kívánt, maga előtt taszigálván ötett az Szöllőből ki hajtotta munkasokat pediglen hasonlokép ki hajtotta.

Tertius Testis Nicolaus Minárik, in eadem Possione Kiss [Ker] degens Annor Cir [50]. Ad 2du [aeq] juratus examinatus fatetur [sicut] pcedens Testis.

Quarta Testis Rosalia Kurucz Providi Martini Skroványik

Consors in Possione Kiss Kér degens, Annor Cir 40. aeq jurata examinata Ad deutri puncta Egyebet recenseálni nem tud, hanem hogy amidőn Requires válora le ültt volna, Totth Ferenczné Fiával Karon fogva az Utczara ki vezették, Marháját pedig, és szekerit, kik trágját hordani akartak, tellessigel bi botsajtani nem akartak. †

Qvinta Testis Maria Száraz, in Possione Kiss Kér degens, Annor Cir 28. erga felicem partum examinata Ad 1m et 2du nihil, ver ad 3iu jól tudgya hogy deutrumban circumscribalt Naptaikan amidőn Fatens Aszony Bogyo András Uramnak hazátul, egyet, s- másit veje hazához hordott volna, hogy Requires Aszont, Nemes Uifalusy Szuzan náton Fundusrol, ahol eözvegyé Sorsban életit töltötte volna, egyék Kar ját Totth Ferenczné, masikát pediglen most recensealt Aszonymak Ferencz nivő fia fogván, eötett az Utsza Középire |: Kötény nélkül :) Ki vittik, kinek is azután bizonyos Gyermekek Kötényét az Udvarrol kezibenis adta. Ao eodem die vero 23a 7ber in Possione Kér [Cod] figura judicy [...] authentice examinata collatoralem Fassionem Confirmat.

Sexta Testis Catharina Fajtli Providi Josephi Beszides
Consors, aeq in Possione Kiss Kér degens Annor Cir 50. post depositum
Corporale

† Ao eodem die [sert]
7ma 7bris. Co figura [judicis]
[...:] jurata Authentice
examinata Collateratum [Fatere]
[u...] Confirmat.

-harmadik oldal-

‡ 7bris Cor figura juris jurata authenticeq examinata Collateralem Fassionem in eo [psalificat] qvor Dnam Inqvivé ‡. Curnutem Unice Elisabetha Biczó manu [authensam] ex area ad Platean [educerit]
Corporale Juramentum Ad 1mu et 2du nihil Ad 3iu Nem mast hanem hogy az deutralis nap tajkán amidőn Requires Aszony, előbbenyé Urának ha zához ment volna, akkoron Totth Ferencznét fiával, latta hogy Karon fogva az Udvarbul utcza Középre kivezette. Ao eodem die vero 23io [...]

Septima Testis Anna Totth, Providi Geörgy Pesztyánszky
Conthoralis in toties dicta Possione aeq Comorans Annor Cir 23. deposito pariter pvie Corporali Juramento, Ad deutri puncta, Egyebet Fatens Aszony Recenseálni nem tud, hanem Husvét után mint egy két héttel, Requires Aszonyt, nehai Totth Gyeörgy előbbeni Urának Udvarán [livin] valóján ülni latta, s- egyszers-mind valaki által, az házban Requires Aszont bi hinya hallotta, Kire Requires Aszony mondván! nem megyek Ugy mond mert ki találnának onant verni, mely alkalmatossággal Tott Ferenczné, Instans Aszonyhoz jövin nekie mondotta, mitt Keresül [ugy] mond? Semmi Közöd nints itt, Melyre Inqviri Curans Aszony mond ván, Isten büntesse meg ugy mond az Szajháiat, hogy ne volna Közöm, ezen Szólra föl indulván most Recenseált Totth Ferenczné, öttett föl-taszétotta azon válon, fiának pediglen Keziben livin pálcza de hogy Ütist adott volna nem latta, mitt Annak utánna tettenek, bé menyvin az Fatens nem tudgya. Ao Eodem die vero 7ma 7bris
Cor figura judicy authentice examinata pappositam Collateralem Fassionem

per totum Confirmati

Super quibus modo praevis exactis, Juratis Testiu fassionibus,
psentes damus Lras nostras Testles, Ao, die, locore quibus supra.

Michael Ferenczy Judliu

mp

Josephus Juhász Jurassor

mp

Collatum in jure.

-negyedik oldal-

I

Productum Partis A.

Sub No 3io

Ao 1778. etc.

Fas 3 No 154

19o

-ötödik oldal-

I.

De eo Utrum!

1. Tudgyaé avagy hallottaé á Tanú Néhaj öreg Totth Jánosnak hol-
ta utan minémű ingó [avagy m...] Jószágha maradott légyen?
- 2u Vallya megh aztis Osztvaly alkalhamatossaggával Totth Fe-
rencz eözvegyinek mit adott Tott György?
- 3u Azon villankozaskor ámiert mostani pör áll igazé hogy
N. Biczó Eörsébethet Ujfalusy Susanna oszve
Szajházta volna.
- 4o Valoé az hogy Tott György Ferencznek fiát, Ferenczet saját rétyén
megh akarta verni és ószve [fattylya]N. Bogyo
Jóseff Ur
- 5o Igazé az, hogy Biczó Eörsébetettis részegess Pannának
nevezte.

Superflur delendum, obscuru emendundu.

Anno 1778 die

[Omu]

Ki [vévin]

Ki

20. 1779 Galgóczy Anna juhainak elhajtása

1779. szeptember 20-án Dicskén valószínűleg szolgabírói felügyelet mellett végrehajtást végeztek, azonban ezen eljárást a szenvedő fél özv. dicskei Kovács Lászlóné Galgóczy Anna megtámadta, mivel már ugyanazon év októberében tanúkihallgatást végeztek az ügyben. Az eljáró hivatalnokok 8 juhot vittek el a nyájból, azt elcserélték egy másik nyájban lévőkre, melyekre Pálinkás másként Kopa Pál vigyázott és végül hét fejős juhot, melyeket Komáromy István udvarában tartottak eladtak az ahai és a dicskei mészárosoknak.

helységek: Aha, Dicske, Vajk, Verebely

személyek: özv. dicskei Kovács Lászlóné Galgóczy Anna, Komáromy István, Turcsányi Ferenc, Nehéz Péter, Klempai János, Kutyi András, id. Fazekas Ferenc, Pálinkás avagy Kopa Pál, [Tlztak] József (25), Kovács Imre, Várady János, Rak András (23), Böjtös Mária (28), Süteő Pál szolgabíró, Mészáros András esküdt

-irat kezdete-

H.

Anno 1779. dje 26a 8bris in Oppido Verebely I.

Cottui Barsiensi adjacente, respectivó ad I. Sedes de Verebely, et Sto Georgio pertinente ad instantiam Nobilis Dnae Annae Galgoczy Egr. Ladislaj Condam Kovács de Dicske Relictae Viduae Nos infrascripti Judlium et Jurassor erga psentatum Nobis De eo Utrum seqventes exeqvinus juratas Testium Fassiones

De eo Utrum ?

Tudgya avagy láttaé a Tanú valya meg hite utan: Hogy most folyó 1779 esztendőben september havanak 20dik Napjan [nemes] Komaromi Istvány Tuercsányi Ferencz és Nehész Peter uraimék magok mellé vévén Klempai Janost Kutyi Andrast és údósbik Fazikas Ferénczét Nemes Galgoczy Anna Aszonymak Néhaj Nemzetes es Vitzlő Dickei Kovats Laszlo Uram Eözvegyinek Dicke Névő Nemes Nittra Varmegében levő maskep Nemes Verebéli és Szent Gyorgyi Szekékhez tartozando helségnek Hantárában s- annak szabad mezein legéltetett Juh Nyajára |: Nem tudatik mi okbul |: rea rohanvan ugyan abbúl Reqvirens Aszonyt Convencionatus vagy is bires [Pa] haszának Palinkas Palnak hat fejős juhat hatalmassan el hajtották légyen s- azon hatalmas saggal meg tartoztatvan annak utanna Ditskei [meszarosnak] elattak.

Primus Testis Josephus [Tlzták] in Curiali Possione

Dicske Oppilionem Agens Anor Cir 25. depo sitó pviae Corporali jurto Fatet ad Deutrum

† Kovács Imre ezen Fatens † Juhásza léóvén jelen volt az mezőn közel volt s látta a Uram és Varady midön Nemes Komarimy Istvany, Nehéz Péter, és Janos Urajmék Turcsanyi Ferencz Uraimék, velek lévén, Klem paj Janos, Kutyi András, és Udósbik Fazikas Ferencz Dicskej Szabad Ugarakra Nemes Galgoczy Anna Aszony juh nyájához jött érkeztenek, Ottan azon nal Komáromy Istvany, és Nehéz Péter parancsolat

tyakbúl amazok nyolcz darab juhok ki választottak,
és ezen Tanu juhok közé csapták, onnand hetet Ugy
mint az Juházét Faluban egymás segítségével béhaj
tották, Nyolczadikot pediglen melly az Aszonyé vala otthat
ták Fatens seregiben, melly más Nap az tulajdon [---]

-második oldal-

Instans seregiben térítettett: még pediglen olly Fenyegetés
sel valának Nevezett Ns Urajmék Instans Aszony boitár Ju-
hászához, hogy ha ugy mond el hajtani nem engedi,
harmiczat tsapatnak rajta: Asztis valya hogy azon
Instans Aszony Juhásznak juhait Ahaj és Dicskej Mészárosoknak el atták, mellyek
mind addig Komáromy Istvány Uramnak istalojaban
Zárva valának tartattak

2dus Testis Andr Rak ibidem sub Oppilionem Agens
Anor cir 23u erga depositum aeq Corporale jurto.
Fatet ad De eó utrum affirmative ezen Fatens boj
tárja lévén Instans Aszony juhászának [serennél] lévén tudgya va
loban és latta valoban hogy Ns. Komaromy Ist
van Nehéz Péter, és Turchanyi Ferencz Urajmék
magok mellé vévén Klempaj Janost Kutyi An
drast, és Üdözbik Fazikas Ferenczet, szabad Me
zön Vajki erdő felé valo Ugarokon, Instans
Aszony juh [seregikre] rohanván, abbul juhász
nak Palinkas vagyis Kopa Pálnak hét juhát,
és az Aszonyét Nyolczadikot hatalmassan elra
gatták, de az Aszonyét Fölső Fatens juhok kö
zött hatták, melly más nap meg tért, hetet pe
diglen Faluba béhajtották Komaromy Istvány
Ur istalojába zárva tartattak mind addig még
len ötödnäpra Ahaj Mészárosnak Ötöt, Dicskej
nek pedig kettöt el atták, majgis oda vannak,
azok pediglen mind az hét juh Fejős vala?

3a Testis Maria Böjtös ibidem Inqvilina Anor Cir 28.
deposito aeq Coporali jurto Fatet ad De eoutrium
ezen Fatens egyebet nem tud csuppán á midön fönt
irt juhokat Komaromy Istvány Ur Udvarában haj
tották azt látta, midön Mészárosok Komaromy Ist
vány Ur

-harmadik oldal-

Istvány Ur Udvarában szekérre szették aztis láttam
reliqvo nihil

Super Qvibus modo pvio exactis juratis Testi
[um] fassionib psentes extradamus Literas nostras
Testimoniales Ao die, et loco qvib supra

Paulus Süteö I Sedium de Verb
et Sto Georg Judlium mpa

Andreas Mészáros Jurassor mpa

-negyedik oldal-

Inqvisitio [p]
Da Anna Galgoczy
Contra DD. Dicskien
[Iverulotos] 1779

~~Fasciculo 1o Nro 144o NZ~~
Fas 3 No ~~158o~~

20o

A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék forrásai V. – 1698 A baráti Sebestin kúria elzálogosítása 11 évre

Az iratmásolat¹ özv. Sebestin Mihályné Molnár Katalin és özv. Sebestin Mátyásné Nagy Erzsébet (Suhai Mihályné), ill. az utóbbi gyermekei Mihály, Annamária és Erzsébet nevében egy baráti kúria 100 forintért való elzálogosítását tartalmazza Márkell Jánosnak és feleségének Wognér Anna Zsófiának. Az elzálogosítás 11 évre szól, ám a Kollonich Protocollum tanúsága szerint² Markl³ János 1700. április 9-én szerzett adományt Barátiban. A szerződés kétszer is szerepel a megmaradt iratok között.

Egyelőre Sebestyén vagy hasonló nevű családról nincs adatunk Hont vármegyében, csupán annyi információt sikerült találnunk, hogy 1776-ban Batthyány József hercegprímás Huszár Józsefnek adományozott két bernecei és a baráti Sebestyén kúriát. Elképzelhetőnek tartják, hogy a Huszár kastély ennek a kúriának a helyén épült fel, de hogy az ezen a forrásban említett területtel azonos lehet-e az 1776-os adományban szereplő, egyelőre nem bizonyos.

Felhasznált irodalom:

Orosz, E. 1907: Jegyzék némely közlevéltárakban elhelyezett czimeres nemeslevelekről. Turul 1907/ 4, 200-205.

-irat kezdete-

My Baratiban Nemés Honth Vármégyeb lakozok,

Molnár Katha, Nehai Sebestin Mihály Ur megh Hagyatott, Eözvedgye, és Nagy Eörsjk, Elsőb Nehai Nemés Sebestin Matyas Ur, most penigh Suhai Mihály Házás Társa, ugy mint Mihály Fiamnak, Panna, és Eörsik Leanjmnak, emlitet előbenj Uramtol valokk Legma, és Naturális Tutriri, és Curatriri. Mindenekk előtté minden vér szerint valo Atyank fiainak, Maradekinkk, és Successorinknak, valakiket ezenalab megh irt dologh, most avagy jövendőb, akar mi [modon], illetné, s- illethetné Terheket magunkra Vallalván. Vallyuk ez Levélünk rendib, tuttára adván mindenekk azikniké illik. Hogy mi bizonyos Szükségünktől kénszerítévén, vettünk föll kölcsön, és jüvendőbéli megthérés feib, Nemzetés vitezleő Márkell János Uramtul, és az [eö] kglmé szérelmés Házás Társátul, Nemzetés Wognér Anna, Sophia Aszonitul eö kglmektöll, Szás Rhenés forintokot, io folio Magyar Országk Kőrmőczj Monétájul, mindén forinth husz-[husz] garast számlalvá illyen Conditioik, és Czikkelyek alat. Hogy mi azon föllyüll irt Summa pénzbe, attunk, és azonnal kézekhez eö klmek bocsatottunk, Uramiktul reánk s- emlitet Gyermékeinket Eöstüll maradot Curiánkot, föllyüll megh nevezét Baratiba lévőtt, miden hozza tartozandó jövedelmeivel, Reteivél, Ortvány, s- Szánto földeivell,

¹ **MV SR - ŠA Nitra, SAP**, jelöletlen doboz 1698-1700 (Residua Fragmenta), 89-92. oldal, ill. 301-304.

² **PLE**, Protocollum L Kollonich, 336-338 Pozsony 1700. ápr. 9. Baráti.

³ Rinkó, Markl és Erbar 1677-ben kapott címeres nemeslevelet, melyet Hont vármegyében hirdettek ki (**Orosz** 1907, 203).

Erdeivél, Halaszo vizeivel, Dészmaival kilenczeddel, Szö-
leivél, és in generé Mindén hasznaival, Kerteinkél, vala-
mint mi, és eleink birták, és birhatták, Semmi Just ném-
réservalva maghunknak, Ugy [hogy] eő Klme Márkell
János Ur, emlitet Házás Társa, s- Gyermekei, és Ma-
radéky, azon föllyűll megh nevezét Barati Curiánkot,
modalitté pmissa, e jövő Uy Esztendőtül fogvást
[á ...]

-második oldal-

á ki in Anno Millesimo, [Sexcentno], Nonagesimo Nono fogh lennj
és esni, Tizén Egy egész esztendőkigh [irredempibilit]
birhassák, Usualhassák, és hasznát vehessék, él telvin
penigh az Tizén Egy Esztendő, ha in Termino [pSpécific...]
te, az az Uj Esztendő napia lé ném tennék azon Sum-
ma pénzt eő Klmekk, ismét Tizen Egy egész Esztendőig
ki váltathatatlanul birhassák, és ugy mint Saját Josza
gaikot possidéálhassák, Ugy mind az által, az mely észten
dők ki akarnánk váltanj azon Curiánkot, Két holnap-
nak előtté tartozni fogunk eő Klméket admonealtat
ni, és az kiváltása felől, [hirt] eő Klmeknek adni, [más]
kint ném foghnak tartozni magok pénzt föl vennj, sem
azon Jozágunkot vissza botsattanj. Mivél penigh [Ber]
[néczvei] Hatarbannis ezén Curiahoz valo Szánto föld
alkalmas vagyon, á ki [Szabad], és midén Dészából
mént, azért föllyiűll megh irt Jussal, és modalitással, [azo]
kotis megh irt Márkl Ján Urk, Házás Társának, [Gyerme]
keinek, és maradekinak attunk, és bocsatottunk, Semmit
ném résevalva magunkk, olyan igassággal birhassák, s
Usuálhassák, valamint mi, és Éleink birták, s- Usuál-
ták, töb Szanto Földék, Retekis, ha talaltatnának azon Cu-
riánk [Utan] affleket, mindenéket Szabad lézésén eő Klmé-
nek Inquisitioné médiánté, ki kerestetnj, és azon Curia
hoz applicáltatni. Az Szokot Légalis Évictiot, mag
unkra, Gyermekeinkré, maradekinkra, és mindén Succes
sorinkra Vallalva, tartozni fogunk eő Klméket midén
[Legenus Impositorok] ellen [tueálni], défendálni, s- megh-
altalmaznj, [anni] eró Jozágunkk ell vesztésé alatt,
mellyét azonnal eő Klme vicé Ispáni Ur Comissioja
mellét, Egy Szolga Biro, és Eskütt Uraimék által, el fogh-
lalhassák

-harmadik oldal-

lalhassák, és [mid] addigh birhassák, valameddigh ném [Conventál]-
tatnak, quo ad [pléni]. Ezén Levélnék penigh annj eré-
[ie] légyen, mint ha valamely káptolomb költ, avagy emá-
nált Volna. Mind ezeknek nagyob bizonságara, attuk
ezén Fassionális [keőtes] Levélünköt Saját kézünk ké

részt vonássa alatt, alab megh irt Emberséghés Émbé
rék előtt. Actum in Supra fata Possioné Baráthi.
Dié Vigesima Quinta Mensis Juny Ao Dni 1698.

Molnár Kata X Nehai Sebestin Mihály Ur. Rlctajának Saját, kezé kereszt vonassa.	Sebestin X Miska Saját kezé kereszt vonassa.
Baráthi Biro Suhai X Mihály Saját kezé kereszt vonassa.	Corám mé Stephano Nagj Győry mp (LS)
Cora mé Gabrielé Diossi, Judliu In cliti Cotty Honthensis. mp	Cora mé Paulo [Bené] do [Nandor], Perceptoré Cotty Honthensis.
Cora mé Abrahámo Diossi, [Jur] Assoré Cottus Honthensis mp (LS)	mp (LS) Cora mé Stephano Kovács de Dicské
Cora mé Paulo [Ocsovaj Jur] Assoré Incliti Cotty Honthen mp (LS)	Nobliu Praedialiu Archiepiscopalium, Sedis Verébely Vicé Comité mp (LS)

Adatok a Csiffáry család történetéhez IV. – é. n. Csiffáry Pál magvaszakadtával újraadományozott verebéli kúria

Az irat¹ egy verebéli kúria újraadományozásával kapcsolatos, mivel a korábbi tulajdonos Csiffáry Pál magtalanul hunyt el. Ilyen nevű személyt ebből a korból egyelőre nem ismerünk és ezidáig csupán utalásaink vannak egy korábbi verebéli ág létezésére². Ha Pál magvaszakadtával a verebéli kúria más családra szállt, az esetleg arra utalhat, hogy a "verebéli adomány" csak ezen ágra vonatkozott.

Az eddig ismert Csiffáryak közül ezen ághoz sorolhatnánk Mátyás érseki tisztet és vámszedőt, akit 1595-ben lőttek agyon³, ill. Istvánt a verebéli szék alispánját, akiről 1620-ból van információnk⁴. Mivel Verebely az egyik érseki szék központja és az irat ill. az adomány (kúria) is az egyházi nemesekhez kötődik, nem lehetünk messze a igazságtól ha ezen Pált is a predialista lét "kötelékében" képzeljük el.

Az irat keltezetlen, így a keletkezését csak Palugyay Gábor a székben betöltött nádori tisztségének eddig ismert évei (1698 és 1699) és a Primási Levéltárból ismert újraadományozás adatai alapján tudjuk lehatárolni az 1699 előtti időszakra. Információink alapján a Kollonich Protocollumban foglalt adatok szerint 1699 október elsején Bécsben⁵ adtak ki új adományt a Cziffary kúriára Varga Istvánnak, Szabó Lászlónak, Kalmár Mátyásnak, Verebéli Mihálynak, Süteő Andrásnak, Ujváry Tamásnak és a Tormai örökösöknek. Ez részben egybevág a felzetten található nevekkel is.

Az iratban több javítás található, ami helyenként bizonytalanná tette az olvasatát.

Felhasznált irodalom:

Ethey, Gy. 1941-1942: A verebéli érseki nemesi szék, Magyar Családtörténeti Szemle.

-irat kezdete-

Per defectu [dominus] Masculini
Pauli Csiffáry
in Verebely Curia cum Ternis [Prate]
Possidet Meszaros Miklos, Varga
Istók, Verebelyi Pál

-harmadik oldal-

Eminentissime Princeps Domine,
Domine mihi Naturaliter Benigne

Siquidem mihi Benigna Eminentiae suae gratia häc tenus saepius oblata fuisset, et jam etiam rationibus meis, et difficultatibus satis fecissem; Essetqi Una praedialis Curia in oppido Verebél, Cuius possessores Hÿpothecary se se in Inclÿta suae Emtiae sede revisionaria sistere,

¹ **MV SR - ŠA Nitra, SAP**, jelöletlen doboz 1698-1700 (Residua Fragmenta), 291-296. oldal.

² **MV SR - ŠA Nitra, SAP**, 74. doboz, 1. csomó (Vass); Közlését a későbbiekben tervezzük.

³ **Ethey VIII**, 274; **Nobilitas** 2009.

⁴ **Ethey IV**, 180; **Csal. mar.** 2009 I/ 1, 29-30.

⁵ **PLE**, Protocollum L Kollonich, 233-234 1699. okt. 1. Verebely vulgo Cziffarianae.

Emtiae Vrae per me [quogiam]
Instans, ob ejusd egenerum statum
humillime recommendatur
Ladislau Varadj mp

Supplicatio

[Inscripti]

Adatok a Csiffáry család történetéhez V. – 1748 Özv. Csiffáry Jánosné Tóth Katalin kérete

A most közlésre kerülő irat¹ Csiffáry Jánosné Tóth Katalin kérete a szék alispánjához Ordódy Imréhez címezve. Az ügy csupán azért érdekes, mert Csiffáry János, aki már Nemespannon lakott, az irat tanúsága szerint 1748-ban már biztosan nem élt. Az özvegy és családja szűkölködött, kölcsöneiket behajtani nem tudták. Ennek ellenére 1755-ben adományt nyernek majd a nemespanni birtokaikra, valószínűleg a Pallya Ilona után, vagy zálogjog révén szerzett részekre.

-irat kezdete-

~~D.I.K.~~

Tekéntetes Nemzetes Nagy jó Vice Ispán Úram Kegyes
Pártfogóm és Patronus Úram

Mindenütt sok Arvák és nyomorúlt szűkölködő és meg-szegényedet Özvegyek meszsze széles határossan dicsiretessen hirdetik már eddig igazán folyó Patrociniumat Tekéntetes és Nemzetes Uramnak, kinek kegyes szine eleibe én-is meg-nyomorodot Özvegy fejemben formál tatott könyvező szemeimmel kéntelenétekek folyamodni, mert má-[szúva] meg-epedet szivemnek, sok búval meg-terhelt fejemnek indulati nem-is vészérelhetnek, hanem egyedül In ő Sz. Felsége után T. és Ni Vice: Ispán Uramnak kegyes szine eleibe, mert mindeneknél tudva vagon hogy az erőtlent meg-erősétheti, á meg-keserétegett meg-vigasztal hattya az el-hagyatottat meg-gyámoléthattya, az ügye fogyotattat meg-ápolgathattya, ügye fogyott, el-hagyattatott, meg-keseredett vagyok valóban, mert mint egy már ennek előtte negyedik esztendőben ednyihány számú száz forintokból álló summa pénzemnek sem-hasznát, sem magpénzit nem-láthattam és máiglan sem-láthatom, amint észre vehetem az én és Inben boldogúlt hűtves Társomnak tudatlan törvénytelenésé giből kik mind ketten á törvényben tudatlanok, sőt gyermekeink-is valának, meg-romlásom azért és gyermekeimnek másunnant nem-áradott, hanem á bé-vett közönséges szokásból, látván, és tapasztalván hogy más égyébb Nemes és Nemzetes Urak öt mécz |: kissebbet értvén :| egy napi szántást és á ki adatott magot bé-vették, mi is hitvesemel edgyütt magunkat alkalmaztatván á szűkölködő szegényeknek magok kedve szerént amit akarnának réá szolgálni, vagy adni gabonát, és pénzt adogattunk, mostanig pediglen sem pénzem sem gabonám vissza adossaimtúl nem-adatott gyermekeim, és Unokáim kárával. Azért már é mostanság mély alázatosságom és kötelességem szerént folyamodnom kellett Tekéntetes és Nemzetes Vice Ispán Uramhoz, és kirem erre hogy vagy á Ni Szék egy szolgál-Birója, vagy annak Eskütte által az Ur Vice Ispán kegyes indorsatiojaból eddig-is el-maradott summa pénzemet meg- és bé-vehessem. Melly jó és kegyes teteményiért az Arvák és Özvegyek Urától Initől életemnek napjaiban áldást kíváni meg-nem-szűnők, és maradok

¹ SAP, 81. doboz.

Tekéntetes és Nemzetes Nagy jó
Vice-Ispán Uramnak.

Holtomiglan való szolgálója Tott Ka-
talin N. N. Csiffáry Jánosnak Özvegye
és szolgálója Csiffáry Gergel. et [rel]

-második oldal-

I

Ao 1748 Die 18va Men Xbris in Curiali Archi
Episcopali Poe Zsitva Gyarmath ad I. Sedes de Ve
rebel et Sancto Georgio pértinente, sub Sede, An
telatar Sedium Judria [pSento] Justantia psen
tata, [...] existente ad Justantiam introsertae
suplicantis in negotio obuitus attacto Dnum
alterum Judlium cum sibi adpingendo Jurasso
re, servans de jure [servandis] Processurum
|: ita ut si praeter legale [Inteq...] liqvid compertum fue
rit, [udi] Capitale [inputet] |: ex [mitbi] determina
tum. est. Sig : per jurat autelatar I: Sedi
or. notariu mpio

II.

Tekéntetes, Nemes, és Nemzetes
Ordódy Imre Vice: Ispán
Uramnak ügy Esztergami Er-
sek és Herczeg Magyar Or-
szág Koronása alá esett minden
némű javainak Fiscalissának
méltó alazatoságomal bé adan
dó

alázatos Instantiám

[prompfonone comalomed]
[cumattasendi Nobili via ut l aliqe]
[compre... ..!]
a belől meg iratottatnak.
Toth Kata. legalé interessé illud [capitali ...]
Toth Kata

Adalékok Nemespann pecsétörténetéhez III. 1865 Vadászati tilalom

Az itt közlésre kerülő irat¹, mint már megszokhattuk nem a tartalma, hanem a rajta lévő pecsétlenyomat miatt fontos a számunkra. Az első alispán iratanyagában található egy doboznyi, az 1865-ös vadászati rendelkezésre és a 3352. sz. meghagyásra válaszoló irat, melyeken az egyes Nyitra vármegyei falvak által használt pecsétek tintalenyomatai találhatóak meg. Ezek között akadunk a nyomára a már J. Novák által korábban leközölt² pecsétváltozatnak is. A borítón látható lenyomatot az irat tanúsága szerint valószínűleg az 1865-ös év körülre keltezhetjük, annál is inkább mivel mint azt már említettük³ Pesty Frigyes 1863-ra tehető kérdőívei inkább negatív forrásul szolgáltak.

A pecsétlenyomat leírása: Búzakalászkok és szőlőágak övezte hármashalom felett a Nap felé szálló madár alakja. Körirata: NEMES PANN HELYSÉG PECSÉTJE ●.

Felhasznált irodalom:

Novák, J. 2008: Pečate miest a obcí na Slovensku I-II. Bratislava.

-irat kezdete-

ad 382 Sz.

Alulirt Község előljárósága által hitelesen bizonyítatik, hogy a [neme] magyar kir. Helytartótanács – f. é. Marcius 2. kelt 15 377 Sz. kegyes intézvénye, a vadászati országos törvények fenállásáról s azok szigorú alkalmazásáról Nyitra alsó járási szolgabíróság fennebbi számú meghagyása folytán, községünkben mai napon az egybegyűlt lakosságnak törvényrendelte módon kihirdettetett, s annakutánna a biró lakán kiragasztatott.

Nemes Pann 1865 April 9-én.

Radics János (P)⁴ Csiffáry bíró

k. jegyző. Cséffáry Gaspár T. béró⁵

¹ **MV SR – ŠA Nitra**, NŽ I, podžupan, administratívne r. 1865/ XI č. 44, 158. Paňa; Az információért ezúttal is A. Untermajerovának tartozunk köszönettel.

² **Novák** 2008 II, 87-88.

³ **Csal. mar.** 2010 II/ 1, 7.

⁴ Tintalenyomat, lásd a borítón.

⁵ Vö. **Csal. mar.** 2009 I/ 2, 61-79.

A mutató ezúttal nem az oldalszámra, hanem a tartalom sorrendje szerinti közlésre (cikkre, forrásra) vonatkozik.

Személyek:

... (2, 3),
Ali Ripain (1),
Baráth (3), Batthyány (7), Bába (3-5), Báthory (1), [Benédo] Nándor (7), Berecz (2), Beszédes (5), Bethlen (1), Biczó (3, 5), Bocz (2, 3), Bogár (2), Bogyó (3, 5), Bossányi (1), Böjtös (6), Budy (4), Csarabo (4), Csatay (2), Cserge (2), Csiffáry (8-10), Csuty (1), Deseő (1), Dezsericzky (1), Diossi (7), Erbar (7), Eszéky (1), Fajtlí (5), Farkas (2), Fazekas (6), Fekete (2), Ferenczy (2, 3, 5), Galambos (2), Galgóczy (6), Gyurik (2, 3), Halácsy (1), Haluz (4), Hamar (2), Heisler (1), Hugó (4), Huszár (1, 7), [Ilcsik] (4), Illyésházy (1), Jarosik (3), Juhász (2, 3, 5), [Kakas] (1), Kalmár (8), Kár (5), Klempay (4, 6), Klobusiczky (1), Kolarovich (3), Kollonich (8), Komáromy (4, 6), Konopa (2), Kopa (6), Kovács (6, 7), Kölesi (3), Kucsék (5), Kurucz (5), Kutyi (6), Lobkovitz (1), Márkell (7), Mészáros (3, 6, 8), Minárik (5), Molnár (7), Morvai (3), Nagy (2, 7), Nagy Győry (7), Nádasdy (1), Nehéz (4, 6), Noszál (3), [Ocsovay] (7), Ordódy (9), Ottlik (1), Pálinkás (6), Palugyay (8), Paruczay (1), Pallya (2, 9), Péntes (4), Pesztyánszky (5), Pocsék (2), Polyák (2), Prónay (1), Rak (6), Rác (3, 4), Radics (10), Rákóczy (1), Resitka (2), Rinkó (7), Sebestin (7), Sipka (4), Skroványik (5), [Snacza] (4), Snajder (2), Soóky (1), Suhai (7), Suskovich (3), Süteő (6, 8), Szabó (8), Szakálos (3), Száraz (5), Szobonya (1), Szórád (2, 3), Szulejmán (1), Thurzó (1), [Tlzták] (6), Tormai (8), Tóth (3, 5, 9), [Tovina] (3), Török (4), Turcsányi (6), Újfalussy (3, 5), Ujváry (8), Várady (4, 6, 8), Varga (8), Varró (2), Verebélyi (8), Wesselényi (1), [Wlasicz] (8), Wognér (7), Zerdahelyi (1)

Helységek:

Aha (6)
Bajmóc (1), Bakonybél (3), Baráti (7), Bán (1), Bécs (8), Bernece (7), Buda (1), Érsekújvár (1), Felcsút (1), Galánta (1), Gány (1), Hetény (8), Kerpelény (1), Kiskér (3, 5), Kistapolcsány (1), Komját (3), Körmöcbánya (7), Lednic (1), Léva (1), Moca (8), Nagybélic (1), Nagycétény (2), Nagykér (3, 5), Nagyszombat (1), Nagyugróc (1), Návoly (1), Nemesdicske (4, 6, 7), Nemeskajal (1), Nemesnebojsza (1), Nemespann (2, 9, 10), Nyitracsehi (2), Ohaj (2), Pápa (1), Pozsony (7), Regőc (1), Szamoskér (1), Szatmár (1), Szentgotthárd (1), Tata (1), Vajk (6), Verebély (2, 4, 6, 8), Zsitvagyarmat (9)

Inhalt

Einleitung	2
Widmung	3
Lebensbeschreibungen	
I. Der Lebenslauf von Pál Csuty aus Felsőcsút	5
Quellen	
Vom Bischofsamt in Verebély und Szentgyörgy aufgenommenen Zeugenaussagen III.	
16. 1779 Über die vulgäre Sprache des István, Sohn von Tamás Pallya	14
17. 1779 Über den zweifelhaften Lebenswandel der Erzsébet Biczó	20
18. 1779 Schnapsbrennen und -verkauf in Dicske	30
19. 1778 Die Vertreibung der Zsuzsanna Újfalussy	35
20. 1779 Die Vertreibung der Schafe von Anna Galgóczy	39
Quellen über den Sitz des Erzbischofs in Verebély und Szentgyörgy V.	
V. 1698 Die Verpfändung des Landhauses vom Mönch Sebestin für 11 Jahre	42
Daten über die Csiffáry Familie IV-V.	
IV. Erneute Spende des Landhauses in Verebély durch die Bemühungen von Cs. Pál	45
V. 1748 Die Brautwerbung von Katalin Tóth, der Witwe des János Csiffáry	48
Zusätze zur Geschichte der Siegel von Nemespann III.	
III. 1865 Verbot der Jagd	50
Namens- und Ortsregister	51

Obsah

Úvod	2
Venovanie	3
Životopisy	
I. Náčrt života Pala Csutyho de Felsőcsút	5
Pramene	
Výpovede svedkov spísané v Stolicy Arcibiskupských Predialistov vo Vrábľoch III.	
16. 1779 O hanebnom jazyku Štefana syna Tomáša Pallyu	14
17. 1779 Prípady Alžbety Biczó	20
18. 1779 Pálenie a predávanie pálenky v Dyčke	30
19. 1778 Vyháňanie Zuzany Újfalussy	35
20. 1779 Odcudzenie oviec Anny Galgóczy	39
Pramene Stolice Arcibiskupských Predialistov vo Vrábľoch V.	
V. 1698 Zálohovanie kúrie Sebestinovcov z Baráti na 11 rokov	42
Údaje k dejinám rodu Csiffáry IV-V.	
IV. bez r. Nová donácia vrábeľskej kúrie z dôvodu bezdetnosti Pala Csiffaryho	45
V. 1748 Prosba Kataríny Tóth vdovy Jána Csiffáryho	48
Dodatky k vývoju pečatí obce Paňa III.	
III. 1865 Zákaz polovania	50
Menný a miestny register	51